БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫН!

Бурят-Монголой ҮНЭН

№ 72 (6001) АПРЕЛИИН 8 СУББОТО 1950 он

ВКП(б)-гэй ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДҮҮДЭЙ, БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН.

Сэн 20 мүнгэн.

Парти доторой демократи, большевистскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл болбол партийна ажабайдалай үндэһэ һууринь, партиин гэшүүд ба кандидадуудые хүмүүжүүлхэ саг үргэлжын метод, коммунистнуудай творческо үүсхэлые ба самодеятельностиие хододоо хүгжөөжэ байха шухала арга мүн.

ПРАВДА.

ПАРТИИНА НИИТЫН ЭДЭБХИИЕ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

Манай большевистскэ парти — бодото үнэн ажабайдалтай, шэнэ, түрүү, коммунистическэ юумые хүсэн зохёогшо, эдэбхитэй дайшалхы организаци мүн. Хүсэл зоригойнгоо ба ажал-ябуулгынгаа нэгэдэлтэй байһанда, партийна үргэн ниитын эбтэй ба эдэбхитэй байһанда партиин хүсэниинь оршоно. Парти доторой демократи, большевистскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл болбол партийна ажабайдалай үндэһэ һууринь, партиин гэшүүд ба кандидадуудые хүмүүжүүлхэ саг үргэлжын метод, коммунистнуудай творческо үүсхэлые ба самодеятельностиие хододоо хүгжөөжэ байха шухала арга мүн.

Парти доторой демократи юун гэхэдэ, хүтэлбэрилхы партийна органуудай һунгагдадаг, өөһэдынгөө партийна организацинуудай урда партийна органуудай тоолодог, партийна ажабайдалда, урда табигдаһан бүхы асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэ ба шиидхэлгэдэ партийна ниитын эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг ябадал болоно.

Парти доторой демократиин удхашанар тухай хэлэхэдээ нүхэр Сталин болбол манай байгуулалтын асуудалнуудые партийна ниитын өөһэдөө сүлөөгөөр шиидхэхэ, партийна ниитын эдэбхиие хүгжөөн дэбжээхэ, партиие хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ тэдэниие элсүүлхэ ябадалдые демократи гэжэ ойлгонобди гэжэ хэлэһэн байгаа.

Ленин ба Сталинай заабаринуудые хүтэлбэри хэжэ, коммунистическэ парти болбол партийна ниитын эдэбхиие дээшэлүүлхэ тухай үдэр бүри һаналаа табина, партийна ажабайдалда, бүхы асуудалнуудые шиидхэлгэдэ коммунистнуудые бултыень эдэбхитэйгээр хабаадуулгые туйлана.

Парти доторой демократиин үргөөр дэлгэрһэн. оршон байдал эдэ хэдэн олон районууд, городууд ба областьнуудта мүнөө үедэ партийна конференцинүүд үнгэржэ байна.

Конференцинүүд болбол парти доторой хүдэлмэрииие дам саашадань һайжаруулха, партийна ниитые бүхыдэнь эдэбхитэй болгохо, партийна ниитын үмэнэ партийна органуудай харюусалгые дээшэлүүлхэ, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлые улам саашадань дэлгэрүүлхэ хүсэтэ арга мүн болоно. Парти доторой демократиин принципүүдые хэлбэришэгүйгөөр сахиха асуудалнуудта тэдэ конференцинүүд тусгаар анхаралаа хандуулна. Албан хойрог, һанаа амар байдалда, ohoл назагай ябадалда эсэргүүгээр тэмсэхэ, партиин зэргэ журамтэ ушар ёһоо мэдэхэ журамые бэхижүүлхын, коммунистнуудай эдэбхиие дээшэлүүлхын ба партийна ниитэтэй партийна хүтэлбэрилэгшэдэй барисаае бэхижүүлхын түлөө тэмсэхэ шалгагдамал зэбсэг мүн болоһон большевистскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлые имагтал парти доторой демократиин үндэһэн дээрэ дэлгэрүүлжэ болохо байна бшуу.

Тиимэһээ парти ба доторой демократиин принципүүдые зарим партийна органуудай эбдэһэн баримтануудые партийна конференцинүүдэй шүүмжэлһэниинь зүбтэй. Зарим партийна хүдэлмэрилэгшэд партийна ниитэһээ таһаржа, партийна хүдэлмэридэ захирха зонхилхо ябадал гаргадаг байһанай үндэһэн эндэ түбхын түрүүндэ хэлэгдэжэ гээшэ.

Жэшээлхэдэ, партиин Костромской Обкомой хүдэлмэриин практикые абая. Обкомой бюро болбол үнгэрһэн удаагүй канцелярско-хойрог методоор, олон тоото шиидхэбэринүүд ба телеграммануудые иишэ тиишэнь ябуулха аргаар районно партийна организацинуудые хүтэлбэрилдэг, сводконууд ба доклад записканууды хараад лэ тэдэгээр организацинуудай хүдэлмэриие сэгнэдэг байгаа гэжэ обласной конференци дээрэ зүбөөр хэлэгдэбэ. Обкомой бюро болбол доодоһоо гараһан шүүмжэлэлые тоогоогүй, олониитын дүй дүршэлэй баялигһаа хүдэлмэридэ һулаар хэрэглэдэг байба. Обкомой таһалга партиин обкомой пленумүүдэй зарим асуудалнуудые хэдэн ушарнуудта дүүргэдэггүй, тэдэ тогтоолнуудые нютагай партийна организацинууд ямараар дүүргэжэ байһаниие шалгадаггүй байгаа.

Партийна органуудай хүдэлмэридэхи коллегиальность болбол парти доторой демократиин эрхэбэшэ уялгата эрилтэ мүн. Гэбэшье, зари мандаа энэ эрилтэ хазагайруулагдадаг, зарим партийна хүтэлбэрилэгшэд коллегиальностиин принципые баримталхаяа болижо, асуудалнуудые тон гансаараа шиидхэхэ ба хооһоор захирха зонхилхо харгы дээрэ ородог байна. Тиигээд энэнь большевизмын ёһодо таарахагүй байна бшуу. Жэшээлхэдэ, Воронежско областьдо партиин Борисоглебскэ горкомой секретарь нүхэр Лукинов бюрогой гэшүүдэй һанамжые тоонгүйгөөр, горкомой бюрогой заседаниие болюулхаһаа байтагай пленумүүдые өөрөө мэдээд болюулдаг байна. Эндэхи партийна эдэбхитэд болбол партийна хүдэлмэриин шухалын шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ арга боломжоһоо хаһагдаһан байба. Горкомой секретарь нүхэр Лукиновай хүдэлмэридэхи энэ хэрэггүй метод болбол городской парторганизаци дотор шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлые дэлгэрүүлгэдэ туһа хүргэхэгүй байна. Юуб гэхэдэ, коммунистнуудай хэһэн шүүмжэлэл ажаглалтануудые тэрэ хадаа ехэ гомодолтойгоор угтадаг ба тэрээнэй нэрэ хүндые, авторитедые унагаажа байһан шэнгеэр сэгнэдэг байна.

Парти доторой демократиин принципүүдые бодото дээрэ хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхын тулада бүхы партийна организацинуудта, ямаршье илгаагүй, партийна комитедүүдэй пленумүүдые ба партийна активуудай суглаануудые саг соонь үнгэргэхые эригдэнэ.

Партийна комитедүүдэй пленумүүд, партийна активуудай суглаанууд болбол шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ, манай хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые шүүмжэлхэ шухала газар, партийна хүтэлбэрилэгшэдэй ажал хүдэлмэриин хойноһоо партийна ниитын хиналта хэхэ шухала арга боложо үгэнэ. Гэхэтэй хамта, эдэ эрилтэнүүдые тоохогүй ябадал зарим партийна комитедүүдэй хүдэлмэриин практикада үзэгдэнэ.

Партиин гэшүүд ба кандидадуудые большевистскээр хүмүүжүүлхэ һургуули мүн бологшо партийна суглаанууд хадаа коммунистнуудай эдэбхиие дээшэлүүлхэдэ шухалын шухала үүргэ ээлдэг. Партийна суглаанууд саг соогоо үнгэргэгдэжэ байхын хойноһоо, тэдээн дээрэ политическэ ба ажахын хүдэлмэриин шухалын шухала асуудалнууд табигдажа байхын хойноһоо партийна органууд шангаар ажаглан хаража байха, тэдэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ бүхы коммунистнуудай эдэбхитэй хабаадалгые туйлажа байха ёһотой. Парти доторой демократи болбол—асуудалнуудые партийна ниитэ өөрөө шиидхээд, өөрөө ажал-ябуулга хэдэг, ажал-ябуулгын тиимэ демократи мүн.

ВКП(б)-гэй Устав партиин гэшүүдтэ ехэнүүд эрхэнүүдые олгоно. Гэхэтэй хамта партиин шиидхэбэринүүд ба директивүүдые дүүргэхэ, партийна журамые тон нарииваар сахиха гэһэн дээдэ зэргын уялганууды тэдээндэ даалгана. Шиидхэбэринүүдэй абтаһанай һүүлээр тэдэ шиидхэбэринүүдые бодото дээрэ бэелүүлхэ хэрэгтэ партийна организациин ба тус бүри коммунистын бүхы хүсэнь шаглүүлэгдэһэн байха ёһотой. Үндэр дээдэ эрилтэ, дүүргэлтые саг үргэлжэ шалгалта энээндэнь бүхы хэмжээгээр туһалха ёһотой.

Ленин—Сталинай парти — советскэ обществын залан хүтэлэгшэ хүсэн мүн. Парти болбол бүхы партийна организацинуудта, бүхы партийна хүдэлмэрилэгшэдтэ эрилтээ саг үргэлжэ дээшэлүүлнэ. Парти доторой демократиие бүхы хэмжээгээр дэлгэрүүлхэ гээшэ партийна организацинуудай дайшалхы шадабариие дам саашадань дээшэлүүлхэ, промышленность ба хүдөө ажахые шэнээр хүгжөөн дэбжээхын түлөө, культурые шэнээр һалбаруулхын түлөө, коммунистическэ байгуулалтын шэнэ амжалтануудай түлөө тэмсэлдэ партийно-ниитын үүсхэл эдэбхиие үргэхэ шухалын шухала услови мүн.

(«Правдын» түрүү бэшэгһээ).

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

СССР-эй хлопогой ажахын Министерство байгуулха тухай

1. Хлопок таридаг районуудта хлопогой ажахые саашадань улам түргэнөөр хүгжөөхэ ябадалые хангаха ба хлопчатнигай культурын тарилгые шэнэ районуудта дэлгэрүүлхэ зорилгоор СССР-эй хлопогой ажахын союзно-республиканска Министерство байгуулха, колхозууд ба совхозуудта хлопок үйлэдбэрилгые хүтэлбэрилхэ ябадалые, мүн тэрэшэлэн хлопок бэлэдхэлые ба тэрэнэй эхин болбосоруулгые, хлопок таридаг бүхы районуудтахи уһалууриин системэнүүдые барилга болон ашаглалгые хүтэлбэрилхэ ябадалые тэрээндэ даалгаха.

2. СССР-эй хлопогой ажахын Министерствын мэдэлдэ дамжуулан үгэхэ гэбэл:

СССР-эй хүдөө ажахын Министерствоһээ — колхозуудта хлопок үйлэдбэрилгэтэй холбоотой организацинууд ба эмхи зургаануудые, хлопок таридаг районуудта байһан машинно-тракторна станцинуудые, хлопогой ажахын газар уһалалгын ба мелиорациин талаар заһабарилгын мастерскойнууд, уһалууриин барилгануудые, научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудые, хлопогой ажахын районуудтахи уһалууриин барилгануудай проектнэ ба барилгын конторонуудые, хлопогой ажахын специалистнууд ба олон мэргэжэлэй кадрнуудые бэлэдхэхэ һуралсалай заведенинүүдые;

СССР-эй совхозуудай Министерствоһээ — хлопково совхозуудые, тэрэшэлэн совхозуудта хлопок үйлэдбэрилгэтэй холбоотой организацинууд ба эмхи зургаануудые;

СССР-эй хүнгэн промышленностиин Министерствоһээ — хлопок бэлэдхэлые ба тэрэнэй эхин болбосоруулгые эрхилдэг организацинууд ба эмхи зургаануудые, хлопок сэбэрлэдэг заводуудые, хлопок бэлэдхэлгэтэй ба тэрэнэй эхин болбосоруулгатай холбоотой бэлэдхэлэй организацинуудые ба бусад предприятинууд, организацинууд болон эмхи зургаануудые;

СССР-эй Министрнүүдэй Соведээр баталагдаһан списогэй ёһоор организацинууд ба предприятинуудые дамжуулан үгэхэ.

3. Узбекскэ ССР-тэ, Таджикска ССР-тэ, Туркменскэ ССР-тэ, Азербайджанска ССР-тэ, Киргизскэ ССР-тэ, Казахска ССР-тэ, Украинска ССР-тэ — Союзна республиканудай хлопогой ажахын Министерствонүүдые, Грузинска ССР-тэ, Армянска ССР-тэ ба Молдавска ССР-тэ —республиканудай министрнүүдэй Соведэй дэргэдэ хлопогой ажахын главна управленинүүдые байгуулхань шухала гэжэ мэдэрхэ.

Узбекскэ ССР-эй, Туркменскэ ССР-эй, Таджикска ССР-эй, Азербайджанска ССР-эй, Казахска ССР-эй ба Киргизскэ ССР-эй уһанай ажахын Министерствонүүдэй хүдэлмэриин хүтэлбэрилгые СССР-эй хлопогой ажахын Министерстводэ даалгаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
Н. ШВЕРНИК.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1950 оной апрелиин 5.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр У. Ю. Юсуповые СССР-эй хлопогой ажахын Министрээр томилхо тухай

Нүхэр Юсупов Усман Юсуповичые СССР-эй хлопогой ажахын Министрээр томилхо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
Н. ШВЕРНИК.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1950 оной апрелиин 5.

ТАРИЛГЫЕ ЗЭБСЭГ ТҮГЭС БЭЛЭДХЭЛТЭЙГЭЭР УГТАХА

МТС-үүд ба колхозууд хоорондын договорые хэлбэришэгүйгөөр дүүргэхэ

Полевой хүдэлмэринүүдые саг болзор соонь, эрхим шанартайгаар үнгэргэжэ, хүдөө ажахын культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ ябадалда МТС-үүд ба колхозууд хоорондын договорнууд тон ехэ үүргэтэй.

Хэды тиимэ байбашье, Иволгын аймагай МТС-үүд ба колхозууд хоорондоо договорнуудые баталалгада харюусалгагүйгөөр хандадаг заншалтай. Энээндэ баримта болгон Иволгын МТС-ые, тэрээндэ харьяата колхозуудые харуулая. Үнгэрэгшэ жэлдэ Иволгын МТС харьяата колхозуудтаая хэһэн договорнуудаа хүсэд дүүргээгүй. Мүн тус МТС-тэ харьяата колхозуудшье договорнуудаа эбдэһэн байха юм. Жэшээлхэдэ, «Коминтерн», Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд тракторна бригадануудые прицепщигүүдээр, уһа ба горючи зөөгшэдөөр саг соонь хангаагүй байгаа. Теэд, МТС-эй дирекци эдэ колхозуудһаа договорой ёһоор шанга эрилтэ хээгүй һэн.

Мүн энэ жэлдэ Иволгын МТС нёдондонойнгоо алдууе дахяад дабтажа байна. Энэ МТС аяар мүнөө хүрэтэр зарим колхозуудтаяа договорнуудые баталжа дүүргээгүй, зарим колхозуудтай хэһэн договорнуудаа аймсоведэй гүйсэдкомоор баталуулаагүй байха юм.

«Майн 1» колхозой правлени договор баталха тухай МТС-эй дирекцидэ хэдэн удаа хандаһан байна. Теэд, МТС-ынь тус колхозой Гурульба гэжэ участогта 200 гектар газар элдүүрилхын тулада трактор үгэхэгүйн зорилгоор, договор баталалгые хойшонь лэ татажа байха юм. Юундэб гэхэдэ, энэ участок хатуу хүрьһэтэй аад, элдүүрилхэдэ хүндэ байба.

Гадна, зарим колхозуудайшье зүгһөө договор баталалгые унжагайруулха һэдэлгэ гаргана. Жэшээлхэдэ, Ждановай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Седунов договор баталалгые али болохоор хойшонь татадаг. Зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хэтэрхэдээ малай тэжээл бэлэдхэлгые механизацилха пунктнуудые договор соо оруулхагүйе хүсэдэг байха юм. Тиихэдэнь, МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд иимэ антимеханизаторска баримтануудые абяа аниргүй тэсэдэг байна. XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Краснояров, «Авангард» колхозой түрүүлэгшэ Гольский ба бусад тракторна сенокосилкаар үбһэ хуряаха үргэлжэ ехэ талмайгүйбди гэхэ мэтын хуурмаг үгэнүүдые урдаа баряад, договор соо тэжээл бэлэдхэлгые механизацилха пункт оруулхаяа арсадаг заншалтай.

Иволгын МТС ба тэрээндэ харьяата колхозууд өөһэд хоорондын договор баталалгые энэ гэһээр дүүргэжэ, тэрэниие полевой хүдэлмэринүүдэй эхилхэтэй хамта, хоёр талаһаа бэелүүлхэ ёһотой.

А. Нагаслаев.

Шэнэ уялгануудые абана

Хабарай тарилгада бэлэдхэлэй ябаса тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй түүхэтэ тогтоолдо зорюулагдаһан суглаанууд дээрэ Баргажанай колхозууд 1950 ондо үндэр ургаса хуряаха гэһэн шэнэ уялгануудые абажа байна. Тэдэнэр парти, правительствын энэ тогтоол хадаа колхозно таряашадта тушаа агууехэ Сталин багшын үдэр бүри анхарал табижа байдагайн үшөө нэгэ гэршэ гээшэ гэжэ нэгэн дуугаар мэдүүлнэд.

XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд энэ тогтоолдо харюу болгон гектар бүриһөө 13—18 центнер таряа хуряаха уялга абаба. Энэ уялгаяа үнэн хэрэг дээрэ бэелүүлхэ дүүрэн арга боломжо бидэнэртэ бии гэжэ тэндэхид мэдэрнэ.

Тус колхоз тарилгада бэлэдхэлэй бүхы хүдэлмэринүүдые дүүргэнхэй. Полевой хүдэлмэриин түсэб табигдажа, баталагдаһан байна. 30 плуг, 40 борной ба сеялкэнүүдынь һайн шанартайгаар заһабарилагдаа. Поли дээрэ 3350 шарга наг шэбхэ гаргагдаһан, 50 центнер үнэһэн, 20 центнер шубуунай аргал суглуулагдаһан байна.

Мүнөө жэлдэ бүхы тарилгаяа сортовой үрһөөр хэхэ юм. Үрһөө хаажа, тарилгын кондицида хүргөө.

Орооһото культурануудайнь тарилганууд уһалагдадаг участогуудта хэгдэхэ байна. Тиимэһээ уһалууриин системэнүүдые заһабарилжа ба бэлэдхэжэ эхилэнхэй.

Үнгэрэгшэ жэлдэ эндэ 2 трактор хүдэлмэрилдэг аад, мүнөө 4 хүдэлмэрилхэ болоо.

Полевой хүдэлмэридэ ябаха 70 аад. мори унаа амаруулагдажа, дунда ба дундаһаа дээшэ шадалтай болгогдобо. Тоног зэмсэгүүдынь бүрин заһабарилагданхай. Мүн тарилгын үедэ хэрэглэгдэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэгдэһэн байна.

Мүнөө үедэ тус колхозой бүхы бригаданууд хабарай тарилгые түргэнөөр ба эрхим шанартайгаар үнгэргэхын түлөө өөһэд хоорондоо социалистическэ мүрысөөнэй договор баталжа байнхай.

Д. Гыргенов.

Шииг нойто барихын түлөө тэмсэл

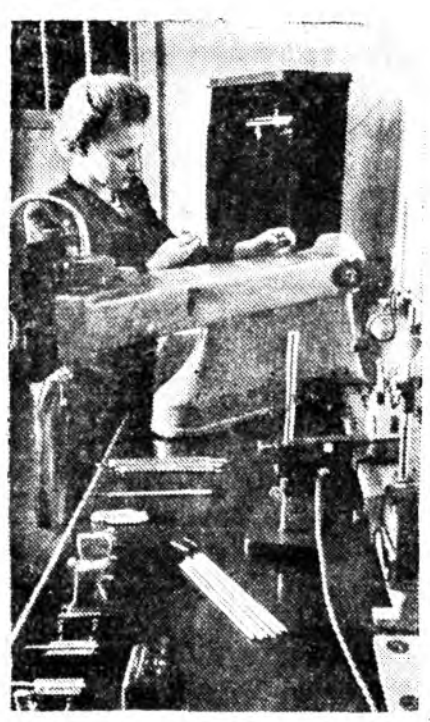
Ашангын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин таряанажалайнь бүхы бригаданууд полевой хүдэлмэридэ эрхимээр бэлэдхэһэн байна. Тарилгын кондицида хүргэгдэһэн үрһэеэ мүнөө агаараар дулаасуулан шанаржуулжа, ургаха шадалыень дээшэлүүлхэ хүдэлмэри эхилэнхэй.

15 плуг, 3 сеялкэ, 12 борной заһабарилаа, хомут тоногуудаа һэльбэн бэлэдхээ. Мори унаануудынь амаруулагдажа, шадал һайнтай болонхой. Мүн полевой стануудтаа үбһэ тэжээл шэрэнхэй.

Һаядаа дулаан үдэрнүүд боложо, колхозой тарилгын газар гэдэжэ байна. Тэрээнтэй хамта, газарай хүрьһэндэ шииг нойто барихын түлөө тэмсэжэ, эндэхид пар ба намарай пар дээрэ эртын борнойлгые түүбэрилэн эхилбэ.

Б, Намжилон.

СОВЕТСКЭ СОЮЗ ДОТОР

Ленинград. Козицкиин нэрэмжэтэ заводто шудхалгын цехһээ ороһон хайлмаг зүйлнүүдые химическэ аргаар шэнжэлдэг байгаа. Мүнөө спектральна аргаар шэнжэлдэг болобо. Тиин химическэ аргаар шэнжэлдэг байхада 15—18 час хэрэглэгдэдэг байгаа һаа, мүнөө энээндэ 40—50 минута хэрэглэгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: техник-лаборант Н. И. Боровкова спектрографаар шэнжэлэлгэ хэжэ байна.

Түмэрзамайхидай мүрысөөн

ЯРОСЛАВЛЬ. Ярославска түмэр замай хүдэлмэришэд майн урда тээхи социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлбэ. Лосиноостровская депогой паровознигууд түсэбһөө гадуур олон мянган тонно ашаа зөөнэ. Машинист Шариков мүрысөөнэй үдэрнүүдтэ хүндэ ашаанай 5 поездоор ябаа. Тээһэн зүйлнүүдэйнь шэгнүүр тус бүридөө нормоһоо 200—300 тонноор үлүү байба.

Олон залаата горох

Хара бэшэ хүрьһэтэ полосагай үрһэнэй ажахын научно-шэнжэлэлгын институт болбол юрын горохын сэсэгүүдые конско бобой сэсэгүүдэй пылынуудаар үрэжүүлжэ, шэнэ янзын формо — олон залаата горох бии болгоо. Юрын горох хадаа үсөөхэн бобуудтай нэгэ шэлбэтэй байдаг. Институдай бии болгоһон олон залаата горох 100 ба үлүү бобуудтай байха юм. Нэгэ ургасадань 855 үрһэтэй 118 бобууд ургаһан байна. Нэгэ ургасаһаа иимэ олон үрһэ абаха ябадал наука ба практикада хэзээдэшье үзэгдөөгүй юм. Шэнэ формын горох хадаа саашадаа энэ үнэтэ бобово культурын үзэгдөө дуулдаагүй үндэр ургаса абаха арга боломжо олгоно.

(ТАСС).

Арбилагдаһан горючяар тракторнуудые хүдэлгэхэ үдэр

УЛЬЯНОВКА, (Днепропетровска область). Мартын 29. (ТАСС). Ульяновска жэшээтэ МТС-эй механизаторнуудай коллектив арбилагдаһан горючяар бүхы тракторнуудай хүдэлхэ үдэрые һара бүридэ хангаха гэһэн уялга абаад, промышленностиин новаторнуудай үүсхэлые дэмжэбэ. Газартаряалангай үндэр культурын бригада (бригадирынь нүхэр Лукашенко) март соо арбилагдаһан горючяар Буденнын нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артельдэ бүхэли үдэр тарилга ба культиваци хэбэ.

МТС-эй бүхы тракторна бригаданууд горючи алмана. Март соо тэдэнэр 5 тонно гаран лигроин ба дизельнэ түлишэ алмаһан байна.

Минск. Белоруссиин столицын түхэлынь үдэр бүри хубилна. Эбдэрэн хэмхэрһэн байшангуудай байһан газарта шэнэ байшангууд баригдана, шэнэ улицанууд гаргагдана, скверүүд ба бульварнууд бии болгогдоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Советскэ улицада 119 байратай байшан баригдажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Түрүү хүдэлмэришэдэй жэшээ

ОРСК. Майн урда тээхи һайндэрэй хүндэлэлдэ мүрысөөд, Орскэ оёдолой фабрикын стахановецууд нормонуудаа үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна.

Комсомолка Тамара Бровчугай дурадхалаар тус предприяти дээрэ стахановска 10 һургуули байгуулагдаа. Дүй дүршэлтэ мастернуудынь үндэр бүтээсэтэ ажалай арга методуудтэ хүдэлмэришэдые һургана.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

КОММУНИСТНУУД БА КОМСОМОЛЕЦУУД МАЛАЖАЛЫЕ ХҮГЖӨӨХЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭНЭ

★

Бичурын аймагай «КИМ» колхозой ахалагша хонишон Васан Цыреновна областной партийна конференциин делегатка боложо ерэһэн байна.

1949 ондо тус колхоз хони үсхэбэрилхэ түрэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргэһэн юм. Мүнөө коммунистка Цыренова хонин һүрэгөө нэгэшье гарзагүйгөөр ондо оруулха уялга абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ахалагша хонишон В. Цыренова.

М. Минеевэй фото.

Олонхи комсомолецуудынь — малажал дээрэ

Ахын аймагай ажахын гол һалбаринь малажал юм. Энэ аймагай залуушуул колхозно ба совхозно нинтын ашаг шамэтэ малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбые дүүргэхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллана.

Молотовой нэрэмжэтэ колхоздохи комсомольско эхин организаци энэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Энэ организаци 18 комсомолецуудһаа бүриднэ. Тэдэнэй 12-ынь малажалда хүдэлмэрилдэг.

Комсомолка нүхэр Дулма Хандакова хүгшэн эжытэеэ хоюулан 300 толгой хонидой нэгэ гүүртэ даагаад хүдэлмэрилнэ. Нүхэр Хандакова жэл бүхэн түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ, ажалай нэмэлтэ түлбэри абадаг юм. Жэшээлбэл, 1949 ондо түсэбэй ёһоор 125 хурьга абаха байһан аад, 161 хурьга абажа, тобир һайнаар түлжүүлэ. Тэрээнэйнгээ түлөө 18 толгой хони ба ямаа нэмэлтэ түлбэри абаа.

Дулма үдэр бүхэн эртэ үглөөнһөө үдэшын бүрэнхы болотор хонидоо хагда ногоогоор һайн гаварта, Саян уулын хормойгоор адуулдаг юм. Үдэшэниинь хонидоо уһалаад, дулаан байрадань хаадаг.

Хүгшэн эжынь гэртээ үлэжэ нарай хурьгадаа харууһалдаг ба хонидойнгоо байрые сэбэрлэдэг. Хонидойнь ба хурьгадайнь байра сэбэр, һаруул ба дулаан байдаг.

Нүхэр Дулма Хандакова шэн зоригто ажалайнгаа түлөө ВЛКСМ-эй Обкомой хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан байна.

Г. Булгутов.

★ ★

Партийна организациин хүтэлбэреэр

Бичурын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна ферме дээрэ 1949 он хүрэтэр нэгэшье жэл малай хороолтогүйгөөр үнгэрдэггүй һэн. Энээнэй шалтагаанинь юу байгааб гэхэдэ, колхозойнь правлени малажалдаа шухала анхаралаа табидаггүй, малаа үбһэ тэжээлээр гүйсэд хангадаггүй байгаа.

Энэ байдалда эсэс табихын тула, тус колхозой дэргэдэхи партийна эхин организаци эрид хэмжээнүүдые абаһан юм. Тэрэ партийна организациин дурадхалаар колхозой правлени болбол фермэдэ малажалай дуй дуршалтай колхознигуудые табиба. Тэрэ гэһээр тус колхозой малажалайнь хүдэлмэри дээшэлжэ захалаа һэн. Тус фермын малшадай дунда нэгэ коммунист ба 4 комсомолецууд ажаллана. Тэдэнэр фермэ дээрээ партийно-комсомольско группа байгуулаа. Энэ группые коммунист нүхэр Семен Баженов хүтэлбэрилнэ. Энэ группын ударидалгаар нинтын ашаг шамэтэ малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө фермын малшадай дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй.

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын малшад малажалые хүгжөөхэ 1949 оной түсэбые үлүүлэн дүүргэв. 1949 ондо энэ фермын малшад малаа нэгэшье толгой хороогоогүй, гүрэндөө һү тушаалгаяа болзорһоо урид дүүргэжэ, 4000 литр һү түсэбһөө гадуур тушааба. Фермын эрхим һаалиша комсомолка Зинаида Баженова 12 үнеэдһээ 11 тугал абажа тон һайнаар мал болгоһон ба 1000 шахуу литр һү түсэбһөө үлүүлэн һааба. Мүн һаалишад Пелагея Перевалова, Мария Унагаева ба бусад түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн байха юм. Мал адуулагша Гарма Цоктоев даалгабарита 103 толгой малаа тон һайнаар харууһалжа, тобир тарганаар ондо оруулжа байна. Эдэ нүхэд шэн зоригтойгоор ажаллаһандаа нэмэлтэ түлбэринүүдые абаба.

Колхозой центрһээ холо байһан малай энэ фермын малшад культурна ажаһуудалтай болонхой. Партийно-комсомольско группын хүсөөр энэ фермэ дээрэ зохид һайн агитпункт эмхидхэгдэнхэй. Тус агитпункт соо һаруул, дулаахан ба радиоприемник табигданхай, газетэ, журнал болон элдэб һонин номууд байдаг. Энэ фермын малшад хүдэлмэриингөө һүүлдэ агитпункт соогоо газетэ, журнал уншадаг ба радио шагнадаг, элдэб хөөрэлдөөнүүдые хэдэг юм. Ажалайнгаа бүхы шухала хэрэгүүдые партийно-комсомольско группын зүблөөн дээрэ хэлсэдэг.

П. Чернухин.

Малажалда анхаралаа ехээр табина

Баргажанай аймагай Энгельсын нэрэмжэтэ колхоз (Баянгол) хэдэн жэлэй туршада аймаг соогоо гээгдэжэ ябадаг байгаа.

1948 оной һүүл. Колхозой малнуудта үбһэ тэжээл дутамаг ба малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые дүүргээгүй байба. Мүн ажалай журам тон муу һэн.

Иимэ байдалда колхоздохи партийна эхин организаци (секретарь нүхэр С. Цыренов) анхаралаа хандуулжа, эдэ дутагдалнуудаа усадхаха шухала хэмжээ хараалба. Полевой бригаданууд ба фермэнүүд дээгүүрээ партийна группануудые эмхидхэбэ. Бүхы коммунистнууд ба комсомолецуудай 75 процентнь малажалые һайжаруулхын тулада эльгээгдэбэ. Тэдэнэр колхознигуудай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулжа социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлбэ. Мүн «Дайшалхы хуудаһанууд» ба ханын газетэнүүдые саг болзор соонь гаргажа, түрүүшүүлэйнгээ дүй дүршэлнүүдые колхознигуудай дунда тарааба.

Эдэ оролдолгонуудайнь хүсөөр колхозойнь хүдэлмэри һайжараа. 1949 оной һүүл. Колхоз малажалые хүгжөөхэ болон малажалай продукци тушааха гүрэнэй түсэбые сум дүүргэбэ. Мүн аймагай гүйсэдхэхэ комитедэй ба ВКП(б)-гэй айкомой дамжуулгын Улаан туг абажа аймаг соогоо эгээ түрүү колхоз гэжэ тоологдодог болобо.

Тус колхозой колхознигууд, залуушуулһаа эхилээд хүгшэн үбгэд хүрэтэрөө, нэгэ хүн шэнгеэр эбтэйгээр малажалаа хүгжөөхын түлөө тэмсэнэ. Жэшээлбэл, 70 наһатай Буда Бураев шэнэ газарта хонинной байра түхеэрөө, 60 наһатай Цыдыпов ба Эхэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай инвалид Ш. Васильев гэгшэд эбэртэ бодо малай байрануудые заһабарилаа. Энэ колхоздо 65 эрхимэй эрхим ажалша нүхэд — стахановецууд тоологдоно. Эдэ олон стахановецуудые партийна организаци хүмүүжүүлэн ургуулһан байха юм.

Энэ колхозой колхознигууд туйлаһан амжалтануудаараа һанаагаа амарангүй парторганизациингаа хүтэлбэри доро үшөө һайнаар ажаллажа байнад.

Ц. Цыдыпов.

Студентнүүд-агитаторнууд

Кяхтын областной культурно-гэгээрэлэй һургуулиин студентнүүд олоной дунда агитационно нинтын хүдэлмэри һайнаар ябуулна. Һаяхан тэдэнэр Кударын аймагай колхозуудаар ябажа, алидхэл хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэһэн ба уранһайханай концерт харуулһан байха юм. 3-дахи курсын студент Самбуев уласхоорондын оршон байдал тухай лекци уншаа.

А. Шадапов.

Политическэ ба научна эрдэмэй пропагандые үргэдхэхэ

Политическэ ба научна эрдэмые дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын гэшүүдэй болон Улан-Удэ городой интеллигенциин суглаан апрелиин 5-да болобо.

«Политическэ ба научна эрдэмые дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын хүдэлмэрийе һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолые бэелүүлгын ябаса тухай ба городой интеллигенциин зорилгонууд тушаа Бурят-Монголой отделениин правлениин түрүүлэгшэ, хүдөө ажахын наукануудай кандидат М. А. Рампилова элидхэл хэбэ.

Гэшүүдэйнгээ эдэбхиие дээшэлүүлхэ, уншагдадаг лекцинүүдэй шанарые, тэдэнэй идейно-политическэ удхые һайжаруулха ба обществоёо советскэ интеллигенциин олониитын организаци болгохо тушаа, обществын отделениин зарим тэды хүдэлмэринүүдые хэһэн тухай элидхэл соо тэмдэглэгдэбэ. Хэрбээ, хахад жэлэй саада тээ лекционно пропагандада обществын город соохи болото гэшүүдэй 25 процентнь хабаададаг байгаа һаа, мүнөө тэдэнэй тоо 51 процент хүрэтэр ургаба.

Лекцинүүдэй текстнүүдтэ рецензи хэгдэдэг, мүн секциин бюрогой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэлгэ эмхидхэгдэдэг байха юм. Хахад жэлэй туршада обществын болото гэшүүдэй тоо город соо 2 дахин ба мүрысэгшэд-гэшүүдэй тоо 4 дахин шахуу нэмэһэн байна.

Гэхэ зуура, городтошье, хүдөө нютагуудташье обществын хүдэлмэриин ехэхэн дутуу дундануудтай байһан тухай элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Обществын олон гэшүүд, нэрлэбэл Азаркевич, Парунин, Соколов, Хайдуков ба бусад лекци уншалгада хабаадалсадаггүй ба Обществын Уставые дүүргэдэггүй байха юм. Обществын зарим гэшүүдэй, жэшээлбэл, Сыкленэй, Периновэй ба бусадай лекцинүүд идейно-политическэ талаараа доодо хэмжээндэ байһан дээрэһээнь, тэдэнние уншахыень зүбшөөгдөөгүй байха юм. Городой интеллигенциин хады олоншье һаа, обществын гэшүүдэй тоо тон үсөөн байна. Городой интеллигенциин зарим хубинь, илангаяа врачууд ба багшанар тус обществын гэшүүндэ орожо, советскэ интеллигенциин патриотическа хүдэлөөндэ хабаадаангүй.

Город соо, илангаяа олониитын умана лекцинүүдэй үшөө үсөөнөөр уншагдадаг ба естественно-научна темэнүүдээр лекцинүүдые уншалгын хомор ба эмхидхэлэй хүдэлмэриин һулаар табигдаһан тухайда элидхэд тушаа үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэд. БМАССР-эй гэгээрэлэй Министр нүхэр Цыганков багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ институдай багшанарые обществын гэшүүндэ оруулха хүдэлмэри ябуулха ёһотой байһан тухай тогтоһон ба мүн республикын багшанарые обществын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсахые уряалһан байна.

Нүхэд Ц. Галсанов, Н. Балдано обществын хүдэлмэридэ уранзохёолшодой ба искусствын ажалябуулагшадай эдэбхитэйгээр хабаадалсаха шухала байһан тухай тэмдэглэбэд.

Политическэ ба научна эрдэмые дэлгэрүүлхэ хүдэлмэрийе һайжаруулхын ба обществын хүдэлмэридэ городой интеллигенциие үргэнөөр хабаадуулхын тулада политическэ ба научна эрдэмые дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна Обществын Улан-Удын городой отделени байгуулха гэжэ тус суглаан шиидхэбэ. Суглаанай тогтоол соо городой отделениин ойрын зорилгонууд тодорхойлогдоһон байна.

Тус суглаан дээрэ Улан-Удын городой отделениин правлени 11 хүн составтайгаар һунгагдаба. Советскэ арадай агууехэ вождь ба багша нүхэр Сталинда амаршалгын бэшэг нэрьемэ альгаташалган доро суглаанда хабаадагшад баталан абаа.

Б. Михайлов.

Кинематографиин хүдэлмэрилэгшэдые шагналга

Советскэ кинематографиин 30 жэлэй ойтой дашарамдуулан, тэрэниие хүгжөөлгэдэ гайхамшаг амжалта туйлаһанай түлөө кинематографиин олон хүдэлмэрилэгшэд правительствын дээдэ шагналда хүртэбэ.

Тэдэнэй дундаһаа кинофикациин Кяхтын аймагай таһагай начальник С. И. Афанасьев, Бабушкин городой кинотеатрын киномеханик В. И. Вербин, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи кинофикациин Управлениин начальник Ф. Л. Можаров гэгшэд «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор шагнагдаа.

Р. Протасов.

Бригаданууд полевой стануудтаа гараба

Колхозно хабарые бэлэдхэл түгэлдэрөөр угталгада бэлэн болоһон Иволгын МТС-эй 16 тракторна бригаданууд колхозуудай полевой стануудта гараба.

Аймагай олонхи колхозууд полевой стануудаа нёдондонойхиһоо һайнаар түхеэрэв. Каленовско сельсоведэй Ленинэй нэрэмжэтэ ба «Майн 1» колхозууд полевой стануудаа хэнһээшье һайнаар бэлдэв. Жэшээлхэдэ «Майн 1» колхоз стан дээрэ кухни ба бани түхеэрэв. Мүн байрын гэрнүүдые культурна болгон гоёогоо.

Л. Бондаренко.

Сергей Лазо тухай выставкэ

Гражданска дайнай герой Сергей Лазогой нүгшэһэнһөө хойшо 30 жэл болоһонтой дашарамдуулан, хизаар ороноо шэнжэлэлгын республиканска музей Эсэгэ ороной үнэн хүбүүн Сергей Георгиевич Лазогой революционно ажалябуулгые харуулһан выставкэ эмхидхэбэ.

Выставкада табигдаһан фотографи дээрэ Сибириин Соведүүдтэ эсэргүүсэһэн контрреволюционно үймөөние Сергей Лазогой революционно отрядай дараһан түүхэтэ событи харуулагдана. Мүн тэндэ «Сибириин партизанууд» гэжэ һайхан картина табигдаа.

Тэрэшэлэн японско десантнуудые Владивостогто буулгалга ба тэдэнэрай Хабаровск городые буудалга гэһэн, интервенциин зэрлиг муухай ааша харуулагдана.

Выставкын бүлэгүүдэй нэгэн хадаа Лазогой алдарта дайшалхы замда зорюулагданхай. Баһа выставкын витринэ соо коммунизмын хэрэгэй түлөө сусаршагүй тэмсэһэн тэмсэлшын ажабайдал ба ажал-ябуулга тухай бэшэгдэһэн номууд бии.

Ф. Моренец.

Трактористын мэргэжэл шудалбад

Суулгын МТС-эй дэргэдэхи трактористнуудай курса (хүтэлбэрилэгшэнь П. Черноярнов) һуралсалайнгаа программа дүүргэбэ. Энэ курсые хамта 13 хүн дүүргэжэ гараа. Эдэнэр барандаа хабарай тарилгын хүдэлмэридэ хабаадалсахань.

Ц. Бальжинимаев.

Номуудай полко

Республиканска бибколлектор 1949 — 50 онуудта хэблэгдэһэн шэнэ номуудые олоор абаба. Тэрэ тоодо:

А. В. Крылов — «Шэнэдхэн байгуулагдаһан тала» (сэн 2 түхэриг 70 мүнгэ). Шулуута талада травопольно системын ёһоор газар элдүүрилхэ метод тухай энэ ном соо бэшэгдэнэ.

К. А. Тимирязев — «Ургамалай ажа амидарал» (сэн 7 түхэриг 50 мүнгэ). Энэ ном соо ургамалай бүрилдэн бии бололго ба тэрэнэй ажа амидарал тухай 10 лекци хэблэгдэнхэй.

А. Н. Бахарев — «Иван Владимирович Мичурин». Энэ ном соо агууехэ эрдэмтэ — биолог И. В. Мичуринай ажабайдал ба ажалябуулга тухай хэлэгдэнэ.

Д. А. Катренко — «Хара алтан» (сэн 95 мүнгэ).

С. Г. Суворов — «Гэрэлэй туяан юун тухай хэлэнэб» (сэн 1 түхэриг 10 мүнгэ).

В. А. Катаев — «Полкын хүбүүн» (бурят-монгол хэлэн дээрэ, сэн 12 түхэриг).

Х. Н. Намсараев — «Гурбан ханинууд» (сэн 2 түхэриг 10 мүнгэ).

А. Гайдар — «Һургуули» (сэн 5 түхэриг 30 мүнгэ).

И. В. СТАЛИНДА АМАРШАЛГАНУУД

Нүхэр И. В. Сталинай 70 наһанай ойтой дашарамдуулан, партина, советскэ болон олониитын организациинуудһаа, ажалшадай коллективүүд, Советскэ Союзай граждануудай, гүрэнэй нинтын органнзациинууд ба хилын саанахи элдэб ниюурнуудһаа И. В. Сталинай нэрэ дээрэ олон тоото амаршалганууд ерэһэн байна.

Олон удаан жэлнүүдтэ элүүр энхэ ажаһуухыень нүхэр Сталинда бүхы зүрхэнһөө хүсэһэн амаршалгануудые хүргэбэ:

Новороссийска вагон-заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд, албахаагшад, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд;

Гал аюулһаа хамгаалха түхеэрэлгэнүүдые хэхэ Херсонско заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Ермошкинай нэрэмжэтэ Махачкалинска бондарна заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Вологодско шэгнүүр заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Таганрогско загаһанай заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Московско углекислотно заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

«Труд» гэжэ һайн дуранай спортиана обществын Московско областной Соведэй багшанарай ба инструкторска состав, хүдэлмэришэд ба албахаагшад;

Химическэ промышленностиин Министерствын Ленинградска регенераторна заводой хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд ба албахаагшад.

Пинск городой юстициин органуудай хүдэлмэрилэгшэд;

Профессор П. А. Костычевай нэрэмжэтэ, Рязанска хүдөө ажахын институдай профессорско-багшанарай состав, студентнүүд, хүдэлмэришэд ба албахаагшадай суглаан;

Таджикска ССР-эй гэгээрэлэй Министерствын центральна аппарадай хүдэлмэришэд, албахаагшад ба республикын столицын һургуулинуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй хамтын суглаан;

Ульяновска областиин, Гладышевай нэрэмжэтэ сэмбын фабрикын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Алма-Атинска ветеринарно-зоотехническэ институдай научна хүдэлмэрилэгшэд, студентнүүд, хүдэлмэришэд ба албахаагшадай коллектив;

Ростовско областиин, Аксайска районой, «Красный хлебороб» колхозой гэшүүд;

Краснодарска хизаарай, Северскэ районой, «Память Ленина» колхозой гэшүүдэй баярай суглаан

Могилевско областиин Костюковичска МТС-эй хүдэлмэришэд, трактористнууд, комбайнернууд, албахаагшад;

Ленинградска телевизионно центрын хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Эстонско ССР-эй Гүрэнэй ород драмын театрын коллектив;

Куйбышевай нэрэмжэтэ Куйбышевска педагогическа ба багшанарай институдай профессорнүүд, багшанар, студентнүүд ба албахаагшадай коллектив;

Новосибирскэ областиин, Татарска районой, Троицко сельпогой хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Ферганска ээрэлгэ-нэхэлгын 2-дохи фабрикын хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд ба албахаагшадай коллектив;

Армениин советскэ уранзохёолшодой Союзай правлениин пленум;

Ростовско областиин, Селивановска районой, Верхне-Свечниковскэ МТС-эй хүдэлмэришэд, комбайнернууд, тракторна бригадануудай бригадирнууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд ба албахаагшад;

Пензенскэ областиин Николо-Пестравска районой, Улаан партизануудай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд;

Сталинградска областиин Николаевска районой Ждановай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд;

Минскэ областиин Борисовска районой «Белорусский партизан» гэжэ колхозой гэшүүд;

Ворошиловградска областиин Старобельск городой эхэнэр эдэбхитэдэй суглаан;

Бобруйска областиин Слуцкэ районой «Пролетарий» колхозой гэшүүдэй хамтын суглаан;

Узбекскэ металлургическа заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Тамбовско областиин № 1 Кирсановска дунда һургуулиин комсомолецууд, пионернүүд, һурагшад ба багшанарай коллектив;

Саратовска областиин Макаровска районой, «Путь Коминтерна» колхозой гэшүүд;

Нахичеванска АССР-эй физкультура ба спортын хэрэгүүдые эрхилхэ комитедэй хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Октябрьска Революциин нэрэмжэтэ Бакинска нефтяной техникумэй һурагшад, багшанар ба сотруднигуудай коллектив;

СССР-эй наукануудай Академи... гиеско филиалай коллектив;

Киевско уранһайханай ... киностудиин коллектив;

Һелор ... Бухэросс... в ги Тамбовско трикотажна ... хүдэлмэришэд ба албахаагшадай ...тив;

В. В. Куйбышевай нэрэмжэтэ ... станциин вагонно-колесно мастерс... дай хүдэлмэришэд, албахаагшад, ... нернүүд ба технигүүдэй коллектив;

Украинын КП(б)-гэй Кременч... горком ба ажалшадай депутатуудай ... родской Соведэй гүйсэдком;

Ногоо тарьха ажахын Тамбо... трестын хүдэлмэришэд, албахаагшад ... инженерно-техническэ хүдэлмэри...

Ямало-Ненецкэ национальна окру... Верхне-Пуровско оро үсхэбэрилхэ со... аой хүдэлмэрилэгшэд;

Вологодско протезна мастерской ... дэлмэришэд, инженерно-техническэ ... дэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай ... лектив;

Пензенскэ областиин Кузнецка ... мэнэй комбинадай хүдэлмэришэд, ин... нерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба ... бахаагшад;

Курска городской электрост... хүдэлмэришэд, инженернүүд, техни... ба албахаагшад;

Туркестано-Сибирскэ түмэр ... Тюлькубасай паровозно депогой ... мэришэд, албахаагшад, инженерно-... ническэ хүдэлмэрилэгшэдэй колле...

Новосибирскэ областиин Кыш... районой, Черновско тоһоной завод... дэлмэришэд, албахаагшад, инженер... ба технигүүд;

«Красная Сибирь» гэжэ Новосиб... кондитерска фабрикын хүдэлмэ... ба албахаагшадай коллектив;

Бакинска педагогическа агро... гическа станциин ба эдир мичурин... дай кружогой коллектив;

Шадринск городой Сталинай нэрэ... тэ заводой хүүгэдэй садай үхибүү... хүмүүжүүлэгшэдэй коллектив;

Ажалай Улаан Тугай ордено ... мовскэ машина бүтээлгын заводой ... дэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Украинска ССР-эй гэгээрэлэй Ми... терствын хүдэлмэрилэгшэдэй коллекти...

Белорусска ССР-эй Министрнүүдэй ... ведэй аппарадай хүдэлмэрилэг... коллектив;

Горькиин нэрэмжэтэ Киевскэ гү... педагогическа институдай коллектив;

Рига городой «Советская Л... гэжэ газетын редакци;

Москва городой Краснопресненскэ ... промтрестын текстильно-трикотажна ... рикын коллектив;

Челябинска механико-машина ... гын институдай студентнүүд, проф... ско-багшанарай состав ба сотрудни...

Брянска областиин, ВКП(б)-гэй ... зыбковско горком ба ажалшадай ... тадуудай городской Соведэй гүйсэд...

Казахстанай КП(б)-гэй Джам... городской комитет ба ажалшадай ... тадуудай городской Совет;

Электропромышленностиин Мини... ствын Томско электромоторно за... хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ ... дэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай ... лектив;

Бугурусланнефть трестын № 3 ... промыслын хүдэлмэришэд, инже... техническэ хүдэлмэрилэгшэд;

ВКП(б)-гэй Черниговскэ горк... ажалшадай депутадуудай городско... вет;

Сталино городой «Сталинметалл... рой» трестын хүдэлмэришэд, инже... техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба алба... шад;

Московско-Рязанска түмэр замай ... чуринска станциин хүдэлмэришэд, ... нерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэ... ба албахаагшад;

Краснодарска хизаарай, Адл... ной, «Южные культуры» гэжэ сов... хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд ба алба... шадай коллектив;

Тамбовско областиин Уваровск... ной, потребительскэ кооперациин ... мэрилэгшэдэй суглаан;

Харьковска областиин хүдэлмэ... залуушуулай Балаклеевска дунда ... гуулиин һурагшад ба педагогическ... лектив;

Сталинградска областиин Стар... тавска ой модо хамгаалгын ста... хүдэлмэришэд, албахаагшад ба ... жэлтэд;

Новосибирскэ областиин Ко... районой, медицинскэ хүдэлмэрил... коллектив;

Азербайджанска ССР-эй Касум-Ис... ловска районой медицинскэ хүдэ... лэгшэдэй коллектив;

Ворошиловградска областиин Ус... долоон жэлэй һургуулиин багшана... һурагшадай коллектив;

Курск городой, Ленинскэ районой ... дэй, прокуратурын ба адвокатур... дэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Полтавска областиин Гадячска ... гическа училищиин багшанар ба ... шадай коллектив;

ҺҮҮЛЭЙ ПОЧТОҺОО

Жалсанов шүүмжэлэлые хүндэлнэгүй

«Анхаралаа хандуулха шухала» гэһэн гаршагтай нүхэр Ц. Дандаровай статья манай «Бурят-Монголой Үнэн» газетын январиин 14-нэй номерто толилогдоһон юм. Тэрэ статья соогоо нүхэр Дандаров Яруунын аймагай Молотовой, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудта, мүн дунда һургуулида хүдөөгэй уранһайханай самодеятельностиин харалгада бэлэдхэл хангалтагүй байна, тэрэниие һайжаруулха тушаа аймагай культурно-гэгээрэлэй таһаг зохихо хэмжээ абаха ёһотой гэжэ тон зүбөөр бэшэһэн байгаа.

Культурно-гэгээрэлэй таһагые даагша нүхэр Жалсанов дурсагдаһан бэлэдхэлые һайжаруулха талаар хэмжээ абахын орондо, шүүмжэлэлдэ ехэ уулгараар хандажа, нэрлэгдэһэн статья «буруугаар бэшэгдэбэ» гэһэн бэшэгүүдые редакцида эльгээбэ.

Эхэ ушар нүхэр Жалсановай шүүмжэлэлдэ дурагүй байһые, шүүмжэлгые хабшаха һэдэлгэ гаргаһые гэршэлнэ. Хүдөөгэй уранһайханай самодеятельностиин, аймагай харалгада оройдоо дүрбэн колхознигууд, гурбан багша ба нэгэ ... ша ерэһэн байна. Дээрэ дурса... һан Молотовой нэрэмжэтэ ко... һоо нэгэшье колхозник ер... байшоо. Тус харалга идейн... уранһайханай талаар үндэр ... хэмжээндэ үнгэрөө гэжэ хэл... бэшэ.

Дурсагдаһан бэшэгээр ... абахынь тулада аймгүйсэд... хаһа саг соонь мэдээсэгдэһэ... гаа. Гэбэшье, тус гүйсэдком ... һара боложо, редакциин ... хэдэн дахин һануулһанай ... өөрынгөө таһагай хүдэлм... магтаха һанаатайгаар харюу... байна.

Хэрбээ нүхэр Жалсановай ... жэлэлдэ дуратайгаар ха... хүдэлмэриингөө дутууе ... заһаха гэжэ оролдоһон, ... сэдкомой эгһөө зохихо ... абтаһан байгаа һаань, само... тельностиин аймагай харалга ... хүнэй хабаадалгатайгаар, ... үндэр хэмжээндэ үнгэргэгдэх... гаа.

Теэд нүхэр Жалсанов бол... вистскэ шүүмжэлэлые тооболгү...

Зүб севооборoдой үрэ

Молотовой нэрэмжэтэ колхозой дүй дүршэлhөө

Севооборoдто шэлжэн орохо ба тэрэнние ашаглаха хэрэгые hайжаруулха хэмжээнүүд тухай СССР-эй правительствын 1945 оной июниин 21-нэй тогтоолоор социалистическэ газартаряалангай зүб севооборoдой зоно бүридэ тааранги шухала научна үндэhэ hууринууд хуулита ёhоор баталагдан абтаhан байна. Тэрэшэлэн лайнай hүүлэй табанжэлэй түсэб тухай Хуули дотор колхозуудай ногоо тарилгата зүб севооборот байгуулха ба ашаглаха тушаа зорилгонууд онсо хүсэтэйгөөр тэмдэглэгдэhэн байха юм.

Парти ба правительство энэ хэрэгтэ яахадаа иимэ ехэ анхарал хандуулнаб гэхэдэ, севооборот болбол таряанажалай үндэр культурые харуулдаг показатель, хүдөө ажахын культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ ба малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха эшэ үндэhэн болоно бшуу. Хүрьhэнэй үрэжэлтэ шанарые өли бодо hайжаруулха ба хүдөө ажахын культурануудай ургасые таhалгарягүй дээшэлүүлхэ хүсэтэй зүб севооборoдоо ондоо hайн ба ашагтай арга агротехническэ наукада үшөө үгы юм. «Газартаряаланда зүб севооборoдой эгээн шухала ба юугээршье, яажашье hэлгэшэгүй удхашанарынь имагтал энээндэ байна» гэжэ академик В. Р. Вильямс бэшээ hэн.

ВКП(б)-гэй ЦК-гэй февральска Пленумэй түүхэтэ тогтоолые бэелүүлэн, манай республикын түрүү колхозууд севооборoдуудта шэлжэн орохо зорилгоёо амжалтатайгаар дүүргэбэ. Гэбэшье, проект зохёогоод, тэрэнние поли дээрэнь хэмжэн таhалха гээшэ севооборoдто оролгын имагтал эхин шатань бшуу. Тиимэhээ ойрын 3—5 жэлэй турша соо зүб севооборoдые бүрин ашаглажа эхилхэ гээшэ колхозууд ба МТС-үүдэй шухалын шухала зорилго болоно.

Республикын олон колхозууд севооборoдто ороhоной ашаар газартаряалангай культурые нилээд дээшэлүүлээ. Сэбэр парай талмайе үргэдхэhэн, сортовой үрhэ тарилгые гуримшуулжа, өөрыгөө өөрын үрhөөр хангаhан, газар элдүүрилгын агротехникые hайжаруулжа, ногоонуудые бог буртаг үбhэнүүдhээ сэбэрлэhэн байха юм. hүүлэй жэлнүүдтэ үрhэ яровизацилха, хэрэглүүлэн тариха, ургасада нэмэлтэ тэжээл үгэхэ, намарай таряа хабартаа борнойлхо, искусственнаар ... хүүлхэ мэтын мичуринска гүн агротехникэ үргэнөөр хэрэглэнэ. Түрүү агротехникые үргэнөөр хэрэглэhэнэй ашаар олон колхозууд таряанай үндэр ургаса абадаг болоhон ба малажалаа нилээд хүгжөөhэн байна.

Тэхэтэй хамта, хүрьhэнэй үрэжэлтэ шанарые дээшэлүүлхэ шухала нухэсэл болохо ногоо тарилгата севооборoдые ашаглалга манай республика дотор үшөөл удаан ябуулагдана. Ногоо тарилгата севооборот хадаа хүрьhэнэй үрэжэлтэ шанарые дээшэлүүлхын ондо, харин доошолуулдаг ба ... үр ургаса хуряалгые хангажа шададаггүй юм гэжэ академик Т. Д. Лысенко онсо тодоор зааhан ... Манай республика дотор севооборoдые ашаглалгада удаан орохо ябадал имагтал сагай ... нэй эндэхи эрхэ байдалда тааранги олон жэлэй ногоонуудай ... дутамагhаа шалтагаална. ... ондоо областьнуудhаа асардаhан олон жэлэй ногооной үрнүүд Забайкальеын сагай уладай шэрүүн эрхэ байдалда таарадаггүй байшоо. Тиимэhээ манай ... эрхэ байдалда тааранги ... олон жэлэй ногоонуудые ... үрэнөөр бии болгохо гээшэ республикын колхозуудай гол зорилго болоно.

«Онохойская 6» гэжэ люцернэ, ... донец сибирский, житняк широколосый мэтын ногоонууд мандаа илангаяа hайнаар таарадаг байна. Онохойско госселекционно станциин, республикын сортучастогууд ба түрүү колхозуудта хэгдэжэ байhан туршалганууд хадаа ... ногоонуудай хойноhоо hайн харуулга ба агротехникэ бэелүүлхэдэ олон жэлэй ногооной өөрын ... болгдожо, ногоо таридаг политой севооборoдууд амжалтатайгаар ашаглагдаха байна гэжэ харуулаа.

Республика дотор эгээн түрүүн ... нскын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз зүб севооборoдто ороhон байна. Севооборот ашаглалгаар энэ колхозой дүй дүршэл республикын бусад колхозуудта ... жэшээ болохо зэргэтэй.

Севооборoдойнь проект 1943 ондо зохёогдоhон ба полинууд дээрэ ... оной хабар хэмжэн таhалагдаhан байгаа. Таряанайнгаа талмайн хэмжээгээр энэ колхоз дунда зэргын hуури эзэлнэ. Хамта дээрээ 2930 гектар, тэрэ тоодо таряанай 945 гектар газартай юм. Хүрьhэнэй байдалhаа дулдыдажа, энэ колхоздо ногоо тарилсадаг полевой хоёр севооборот байгуулагданхай. Нэгэниинь — 175 гектар дээрэ долоон политой, нүгөөдэнь — 630 гектар дээрэ арбан политой севооборoдууд болоно. Тэрээнhээ гадна, хартаабха, тэжээлэй ба техническэ культурануудые тариха тэжээлэй севооборот 70 гектар дээрэ байгуулагдаhан байна. Энэ севооборот колхозой усадьба шадар байгуулагданхай. Тиимэhээ хүндэ элдүүрилгэтэй дурсагдагша культурануудые тарихын тула колхознигууд холо ябахагүй ба ургасыень зөөхэдэ мүн лэ ойрохон байдаг юм.

Колхозой агроном нүхэр Хамуевтай хамта өөрынгөө бүхы арга боломжонуудые хаража үзөөд байхадаа, колхозой правлени болбол долоон политой зүб севооборoдто орохо болзорые 3 жэл, арбан политой севооборoдто орохо болзорые 4 жэл гэжэ хараалhан байгаа. Энэ болзорhоо, мүн тарилгын талмайн талаар түсэбтэ даалгабаріhаа дулдыдан, севооборoдто шэлжэн оролгын энэ түсэб зохёогдоhон байха юм. Тэрээнтэй хамта, олон жэлэй ногоонуудай үрhэ хуряалгаар агротехническэ хэмжээнүүдэй тодорхой түсэб зохёогдоhон байна.

Үшөө 1945 ондо гэхэ гү, севооборoдто ороhоной гүрүүшын жэлдэ үрhэ хуряаха зорилготойгоор 3 гектар сэбэр пар дээрэ олон жэлэй ногоон таригдаhан байгаа. Тиихэ зуура, люцернын хүрэнгын дутуу байhан дээрэhээ нэгэ гектарта академик Лысенкын дурадхаhан гнездовой методээр зунай тарилга хэгдэhэн байна. Тэрэнэй тарилгын нормо гектарта 800 грамм байгаа. Түрүүшын жэлдэ олон жэлэй ногооной ургасын хойноhоо харууhалга (ряд хоорондын газар элдүүрилгэ, бог буртаг үбhэ түүлгэ) hайнаар хэгдэhэн байна. 1945—46 онуудай үбэл олон жэлэй ногооной бүхы талмай дээрэ саhан тогтоогдоhон, хабартаа гектар бүридэ 10 тонно эhээгдэhэн наг шэбхэ оруулагдаhан, ургасань бог буртаг үбhэнүүдhээ ханамжатайгаар сэбэрлэгдэhэн байха юм. Зүб агротехникын ба hайн харууhанай ашаар 1946 ондо гектар бүриhөө ногооной 2 центнер үрhэн суглуулагдаhан байгаа. Иимэ хүрэнгэтэй болоhоной ашаар тус колхоз 1947 ондо үшөө 25 гектарта олон жэлэй ногоо таржа, тэрэнь долоон политой севооборoдой бүхэли поли эзэлhэн байна. 1948 ондо ногооной 30 центнер үрhэ суглуулжа, долоон политой севооборoдой 25 гектарта, арбан политой севооборoдой 25 гектарта, арбан политой севооборoдой 63 гектарта ногоо тариха арга боломжотой болоо hэн.

Эдэ бүгэдэ хүдэлмэринүүдэй эсэстэ энэ колхоз 1949 ондо зүб севооборoдто бүрин ороhон байха юм. Севооборoдуудай поли бүхэн севооборoдуудай схемээр хараалагдаhан культурануудаар эзэлэгдэhэн байна.

1949 ондо долоон политой, севооборот дотор культуранууд иимэ гуримтайгаар таригдаhан байгаа гэбэл:

Полиин №	Ямар культураар эзэлэгдэhэн байгааб	Тарилгын хэмжээ (гектараар)
Нэгэдэхи	Пар	25
Хоёрдохи	Шэниисэ	25
Гурбадахи	Ногоо тарилгатай овес	25
Дүрбэдэхи	1 дэхи жэлэй ногоон	25
Табадахи	2 дохи жэлэй ногоон	25
Зургаадахи	Шэниисэ	25
Долоодохи	Хабарай ороohото культуранууд	25
	Хамта	175

Мүн арбан политой севооборoдой полинуудта севооборoдой схемын ёhоор культуранууд хубаарилан таригдаhан байгаа.

Культурануудые зүбөөр хубаарилан тарихатай хамта, севооборoдой поли бүридэ жэл бүри өөрын агротехникэ бэелүүлэгдэдэг байна. Жэшээлхэдэ, гансал предплужнигтай плугаар газар хахалагдадаг, парнууд май hарада хахалагдажа, июнь, июль hаранuудай турша соо хоёрлогдодог байха юм. Парнуудай, олон жэлэй ногоонуудай ба намарай культурануудай бүхы талмай дээрэ үбэлдөө саhан тогтоогдодог байна. 1949 ондо бэлэдхэгдэhэн наг шэбхые дууhыень хэрэглэхэhээ гадна, культурануудта нэмэлтэ тэжээл үгэхын тула тус колхоз үшөө 2 вагон минеральна үтэгжүүлгэ худалдан абаhан байгаа.

Севооборoдые нарин нигтаар сахиhан, агротехникын зүб системэ бэелүүлhэн, нютагай ба минеральна үтэгжүүлгэнүүдые үргэнөөр хэрэглэhэн ябадал хадаа хүдөө ажахын культурануудай ургасые нилээд ехээр дээшэлүүлхэ ба ниитын адуу малай тоо толгойе олошоруулха арга боломжо колхоздо олгоо.

Севооборoдые ашаглажа эхилhэн жэлдэ ургасын хэмжээ иимэ байгаа:

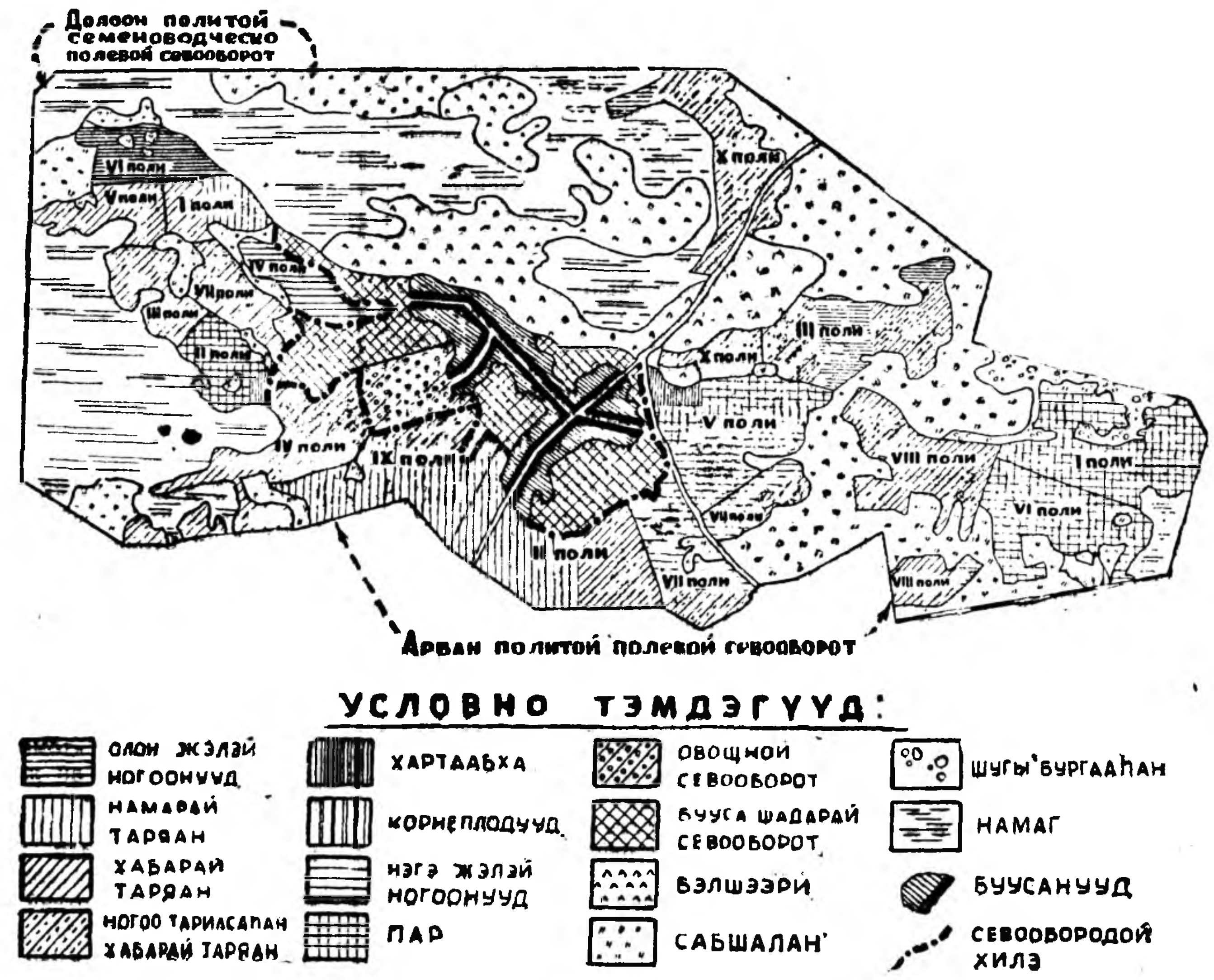
Культуранууд	Гектар бүриhөө центнерээр: севооборoдто орохын урда тээ 1945 ондо	Гектар бүриhөө центнерээр: севооборoдые ашаглажа эхилээд байхадаа 1949 ондо
Бүхы ороohото культуранууд	8,2	11,4
Тэрэ тоодо хабарай шэниисэ	8,6	11,8
Овес	8,1	10,8
Намарай хара таряан	8,2	10.9

Молотовой нэрэмжэтэ колхоз гүрэндэ улам ехэ таряа тушаадаг болоhон ба колхознигуудайнь ажалта үдэрэй үнэ сэн дээшэлhэн байна. Жэшээнь, 1945 ондо тус колхоз гүрэндэ 1277 центнер таряа, 177 центнер хартаабха тушааhан байгаа hаа, 1949 ондо 1821 центнер таряа, 463 центнер хартаабха тушааhан байха юм. 1945 ондо колхознигуудай ажалта үдэр бүридэ 1 килограмм таряа, 75 мүнгэ хубаагаа hаа, 1949 ондо 2,3 килограмм таряа, 1 түхэриг 56 мүнгэ хубааhан байна.

Молотовой нэрэмжэтэ колхозой энэ дүй дүршэл хадаа республикын бүхы колхозуудта hургаал ехэтэ жэшээ болохо байна. Ногоо таридаг политой зүб севооборoдто орохын тулада колхоз бүхэн олон жэлэй ногооной өөрын үрhэ түрүүшээр багахан талмайhаа эхилэн ургуулжа шадаха байна гэжэ энэ дүй дүршэлынь харуулна. Тэрэнэй тула имагтал үрэжэл hайнтай, сэбэр хүрьhэтэй газар таhалжа, ногоонуудые сэбэрээр (бусад культуратай холингүйгөөр) тариха хэрэгтэй болоно. Люцерные түргэнөөр ургуулхын тулада, тэрэнние академик Т. Д. Лысенкын зааhан гнездовой методээр зундаа (июль соо) тариха шухала. Тиин, түрүүшын жэлдэ тэрээндэ 2—3 удаа ряд хоорондын элдүүрилгэ хэхэ, нютагай ба минеральна үтэгжүүлгэнүүдээр нэмэлтэ тэжээл үгэхэ хэрэгтэй.

Колхозой правленинүүд ба агрономуудай зүб севооборот ашаглахын түлөө ёhотоор тэмсэдэг ба зүб севооборoдые түрүү агротехникэтэй зохилдуулан ябуулдаг газарта сагай уларилай ямаршье байхада хүдөө ажахын культурануудай үндэр ургаса хуряагдаха байна гэжэ тус колхозой дүй дүршэл бодотоор харуулна.

Д. Лесик.

Арбан политой полевой севооборoдто культуранууд иимэ гуримтайгаар ээлжэлүүлэн таригдаха: 1. Эртын пар; 2. Намарай шэниисэ ба хара таряан; 3. Олон жэлэй ногоо тарилсаhан овёс; 4. Нэгэдэхи жэлдээ хэрэглэгдэхэ олон жэлэй ногоон; 5. Хоёрдохи жэлдээ хэрэглэгдэхэ олон жэлэй ногоон; 6. Шэниисэ 7. Шэниисэ; 8. Эртын пар; 9. Шэниисэ; 10. Овёс ба зелёнко.

Долоон политой полевой севооборoдто культуранууд иимэ гуримтайгаар ээлжэлүүлэн таригдаха: 1. Эртын пар; 2. Намарай шэниисэ ба хара таряан; 3. Олон жэлэй ногоо тарилсаhан овёс; 4. Нэгэдэхи жэлдээ хэрэглэгдэхэ олон жэлэй ногоон; 5. Хоёрдохи жэлдээ хэрэглэгдэхэ олон жэлэй ногоон; 6. Шэниисэ; 7. Овёс.

Энээнhээ гадна, тус колхоздо дүрбэн политой усадьба шадарай севооборот, мүн овощной севооборот ашаглалтада оруулагданхай.

Малай үбэлжэлгые иимээр хүтэлбэрилжэ болохогүй

Сэлэнгын аймагта малай үбэлжэлгэ тон хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэжэ байна. Эндэхи олон колхозууд үбэлжэлгын эхилhэнhээ хойшо малаа хорооhон, турааhан байха юм.

Республиканска хүтэлбэрилхы организацинуудай зүгhөө ниитын малые ондоо тээшэнь гаргашалхые хориhон хэдэн олон заабаринуудые абаhан болобошье, эндэхи колхозууд доторой хэрэгсэлдэ гэжэ нэрлээд, үхэр ба хонидые худалдажа үргэлжэлhөөр. hүүлэй гурбан hара соо эндэ аяар 1400 толгой мал гаргашалагдаhан байха юм.

Шанаагай сомоной Калининай нэрэмжэтэ колхозой малажалынь илангаяа муу байдалда оронхой. Энэ колхоздо 490 хонин, 20 үхэр үхэhэн байна. Мүнөө тус колхозой олон мал дундаhаа доошо шадалтай ба туранхай байха юм. Теэд, тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд адуу малаа хамгаалха тушаа шанга хэмжээ абанагүй.

Мүн «Коминтерн» колхоздо малай үбэлжэлгэ муугаар үнгэргэгдэжэ байна. Март соо энэ колхоздо 8 үхэр, 22 хонин, ямаан хороhон байгаа. Шалтагааниинь юуб гэхэдэ, харууhанай муу ба үбhэ тэжээлэй дутамаг дээрэhээ болоо. Малаа хороожо ба тураажа байhан гэмтэ ябадалhаа тобшолол хэхэ байhан аад, харин колхозой хүтэлбэрилэгшэд hанаа амар зандаа хуушанайхяараал hуужа байха юм. Эндэ үбhэ тэжээлынь дууhаа шахуу. Тиихэлээр малынь, тэрэ тоодо племенной үхэрнүүд үбhэ тэжээлгүйдэжэ, туража байна.

Тэрэшэлэн «Красный Октябрь», Ноёхоной сомоной Ленинэй, Тамчын сомоной Молотовой, Загастайн сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ ба бусад колхозуудай малажал иимэрхүү байдалтай. Тэдэ колхозууд үбhэ, hолоомоор тон бага болобошье, бэлшээриие зүбөөр хэрэглэхэ, нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэхэ талаар, эсэстээ адуу малаа хамгаалха тушаа шанга хэмжээнүүдые абанагүй.

Гадна, өндэхи зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд нюдэ далдалжа, гүрэниие мэхэлхэ hэдэлгэ гаргаhан байба. Энээндэ баримта болгон доро дурсагдаhан колхозуудые харуулая. «Коммунизм» колхоз байгша оной январиин 1-дэ аймагай организацинуудта мэдээ хүргэхэдөө, 302 толгой тахяа, 87 толгой үхэр, 427 толгой хони хии талаhаа абаад, нэмэжэ бэшэhэн байгаа. Мүн Тамчын сомоной Молотовой нэрэмжэтэ, «Социализм», тэрэшэлэн «Большевик», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд ферменүүдтэ үгы байhан хэдэн олон толгой хони, үхэр болон шубуудые нэмэжэ бэшээд мэдээ хүргэhэн байба. Тиихэдэнь, аймагай организацинууд тус колхозуудай бодото байдалые шалгангүй, тэдэнэртэ этигэжэ, мэхэлэгдээд, үгы байhан эдэ малые баhал мэдээн соо оруулhан байха юм.

Энээнтэй хамта, Сэлэнгын аймагай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудай колхозно ниитын малажалые хэрзэргээр хүтэлбэрилжэ, гурбанжэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ тушаа ямар хэмжээнүүдые абажа байhыень хараад үзэе. Тэндэхид адуу малай хорожо, туража байhан энэ үедэ гээгдэнги колхозуудай түрүүлэгшэнэрые саг үргэлжэ аймагай центртэ суглуулан, үдэр бүри шахуу суглаа хэдэг болонхой. Энээнhээнь ямаршье үрэ гаранагүй, харин hаад ушарна. Иимэ олон суглаа үнгэргэжэ байхын орондо, аймагай хүтэлбэрилэгшэд колхозуудта ошожо, адуу малай хоролтые яагаад болюулха, үбhэ тэжээл нэмэжэ бэлэдхэхэ тухай колхознигуудтай зүбшэн хөөрэлдэжэ, малажалые хүгжөөхэ тушаа XVI областной партийна конференциин тогтоолые бодото хэрэг дээрэ бэелүүлхэ тушаа эрид шанга хэмжээнүүдые абаха уялгатай.

Мүнөө үбэлжэлгын эгээл харюусалгатай үдэрнүүд ябажа байна. Түл абалга жэгдэрэн эхилээ. Тиихэлээр, эхэ малые, мүн түлнүүдые hайнаар харууhалха, эдеэлүүлхэ, дулаан ба сэбэр байрануудаар хангаха ябадал тон шухала болоно. Сэлэнгын колхозууд малай хоролтотой эрид тэмсэхэтээ нэгэн доро, шэнэ түлнүүдые гарзагүйгөөр түлжүүлхэ тушаа шанга хэмжээнүүдые абаха зорилготой.

А. Виноградов.

Шухала хүдэлмэриие хойшонь татана

Малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэб соо ниитын адуу малда урин дулаан, уужам hаруул байрануудые бэлэдхэхэ ябадалда шухала анхарал табигдана. Тиин, парти ба правительствын тогтоолой энэ эрилтэ ямараар дүүргэгдэжэ байнаб гэжэ хараад үзэхэдэ, Хэжэнгын зарим колхозууд тэрэнние хангалтагүйгөөр бэелүүлжэ байна.

Энээндэ баримта болгон «Комсомол» колхозые (түрүүлэгшэнь нүхэр Тугутов) харуулая. Энэ колхоз адуу малаар олон юм. Тиимэhээ малай байрануудые бариха талаар ехэхэн хүдэлмэри хэхэ түсэбтэй. Гэбэшье, колхозой хүтэлбэрилэгшэд барилгын хүдэлмэриие хойшонь татана. 1950 ондо тахяагай, хонидой, гахайн, үхэрэй байранууд шэнээр баригдаха ба заhабарилагдаха, мүн малшадай байха 3 гэр шэнээр түхеэрэгдэхэ юм. Эдэ барилганuудые эхилхэ гэхэдэ, бэлэдхэгдэhэн модон үгы байдаг. Теэд, модо бэлэдхэлгэдэ ойролоо 4 хүниие гарганхай. Тэдэнь мини 60 кубометр модо бэлэдхээд, тэрээ ойдонь хэбтүүлжэ байна.

Мүнөө энэ колхозой үхэр мал байрануудтаа багтадаггүй. Энээниие мэдэжэ, хаража байhан болобошье, «Комсомол» колхозойхид малай байрануудай барилгые яахадаа hаатуулна гээшэб?

Д. Доржиев.

„Б.-М. Үнэндэ“ бэшэhэнэй hүүлээр

Малай тэжээл худалдажа абаба

Яруунын аймагай Ульдиргын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малайнгаа үбэлжэлгые муугаар үнгэргэжэ байhан тухай «Бурят-Монголой Үнэн» газетын февралиин 12-ой номерто бэшэгдэhэн байгаа.

— Статья соо хэлэгдэhэн баримтанууд тон зүб байба. Тус колхозой малажалай байдал тухай сомоной гүйсэдкомой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Будажабэ хамтын суглаагаар тушаалhаа гаргагдаба. Колхозой правлени малай үбэлжэлгэ hайжаруулха хэмжээнүүдые абаа. Бусад колхозууд ба организацинуудhаа малай тэжээл худалдажа абаа, малайнгаа үбшэнгые эршэмтэйгээр эмшэлжэ үгы хээ—гэжэ Ульдиргын сомсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ манай редакцида мэдээсэбэ.

Гуримтай болобо

ПВЗ-гэй культурын байшан соо киногой харуулагдажа байха үедэ фойе соонь танца боложо, оркестрын абяанай кино харагшадта hаад ушаруулдаг тухай «Үнэн» газетын февралиин 17-ной номерто бэшэгдэhэн юм.

Кино харуулгын үедэ культурын байшанай фойе соонь танца үнгэргэгдэхээ болибо,—гэжэ Железнодорожно районой Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Воронов манай редакцида мэдээсээ.

Малажалай байдал hайжаруулагдаба

Түнхэнэй аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхоздо хамтын малажалда хайша хэрэгээр хандадаг тухай «Үнэн» газетын февралиин 21-нэй номерто бэшэгдэhэн юм.

— Тус колхозой малажалые hайжаруулха хэмжээнүүд абтаба. Малшадай состав hайжаруулагдаа. Малай харууhа hайжаруулха, байрануудынь дулаалха ба тэжээл наринаар гаргашалха талаар шанга хиналта тогтоогдоо,—гэжэ Түнхэнэй аймсоведэй гүйсэдкомой секретарь Д. Молокшонов манай редакцида мэдээсэбэ.

Уранһайханай самодеятельностиин республиканска харалга эхилбэ

Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хэрэгые эрхилхэ Управлениин начальник Е. А. Константиновтай хөөрэлдөөнһөө

Апрелиин 7-до уранһайханай самодеятельностиин республиканска харалга эхилбэ. Тус харалга хадаа бурят-монгол арадай абьяас бэлигтэй хүнүүдые элирүүлхэ ба национальна формотой уранһайханай самодеятельностиин саашанхи хүгжэлтын замуудые тодорхойлхо гэһэн зорилготой байна. Энээнһээ урда тээ үнгэргэгдэһэн сомоной, аймагай харалгануудта хэдэн олон хүнүүд хабаадалсаа.

Республиканска харалгада 10 гаран аймагуудай эрхим дуушад, хүгжэмшэд, танцорнууд, үльгэршэд хабаадалсаха байна. Закаменай аймагһаа 22 хүн ерээ. Энэ аймагта уранһайханай самодеятельностиие харалга ехэхэн эдэбхитэйгээр үнгэргэгдөө. Мүн Хэжэнгын, Кударын, Яруунын болон Түнхэнэй аймагуудта харалганууд ехэхэн дэбжэлтэтэйгээр үнгэрөө. Хэдэн олон бэлиг түгэлдэр хүнүүд шэнээр элирүүлэгдэһэн байна. Уранһайханай самодеятельностиин улам хүгжэн дэлгэрхэ ябадалда үнгэргэгдэһэн харалганууд ехээр нүлөөлөө.

Хүдөө нютагуудай коллективүүдһээ городойхид гээгдээгүй. Илангаяа һайн ба олон номернуудые ПВЗ-гэй культурын Ордоной коллектив харуулаа. Тэдэнэр «Эмээл моритойшуул» гэһэн бурят арадай танцые үлэмжэ шадабаритайгаар наадана. Городок городой культурын Ордоной коллектив мүн лэ ехэхэн амжалтануудтай.

Мүнөө эхилээд байһан республиканска харалгада хүдөө нютагуудһаа 110 хүн, городуудһаа 60 хүн өөһэдынгөө бэлиг шадабарииие харуулха юм. Тэдэнэрэй олонхинь арадай дуунуудые дуулаха, лимбэ хуур мэтын хүгжэмэй инструментнүүд дээрэ наадаха байна. Тиихэдэ хэдэн олон танцанууд харуулагдаха.

Бурят-Монголой уранзохёолшодой бэшэһэн дуунууд олоор дуулагдаха юм. Жэшээлхэдэ, Цэдэн Галсановай «Шамдаа Сталин», «Илалтын марш» гэһэн ба бусад дуунууд олохон коллективүүдэй программада бии.

Үнгэргэгдэһэн харалганууд культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай болон нютагуудтахи советскэ, партийна органуудай ехэхэн анхарал доро үнгэргэгдөө, үнгэргэгдэжэшье байна. ВКП(б)-гэй Обкомой VI пленумэй эрилтэнүүдые дүүргэхэ талаар иимэ шухала ажал хэгдэжэ байна.

Һү болбосоруулагшадай зорилгонууд

Манай республикада ашаг шэмэтэ малажалые үсхэбэрилхэ асуудал ажахын гол зорилгонуудай нэгэниинь юм. Тиин, олонхи аймагуудай колхозууд адуу малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлгээр ехэхэн амжалтануудые туйлана. Малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ хадаа республикын һү тоһо болбосоруулдаг предприятинуудай коллективүүдэй урда тон харюусалгатай зорилгонуудые табина.

Һү, тоһоной промышленность хадаа өөрынгөө бэлэдхэлэй ба үйлэдбэриин һалбаринуудаар дамжуулжа, һү тоһо тушаан абаха, тэрээнииe һайн шанартай эдеэ хоолой зүйл — тоһо, сыр, брынзэ, морожено гэхэ мэтын зүйлнүүд болгохо зорилготой байна.

Гэхэ зуура, үнгэрһэн 1949 оной дүн дээрэһээ харахада, һү, тоһо болбосоруулгын түсэбүүд дүүргэгдээгүй, шанар һайжаруулхын түлөө тэмсэл муугаар ябуулагдаһан байгаа. Илангаяа, Мухаршэбэрэй, Түнхэнэй, Бичурын ба бусад аймаслопромууд тоһо болон һү бэлэдхэхэ гүрэнэй түсэбүүдые холо дүүргээгүй. Тэндэхи хүтэлбэрилэгшэд һү, тоһо бэлэдхэлэй талаар аймаг соогоо байгаа тон ехэ арга боломжонуудые хэрэглэжэ шадаагүй, бүхы хүтэлбэреэ өөрөө бүтээхэ ябадалда тохожорхиһон байха юм.

Дээрэ хэлэгдэһэн ба бусад зарим аймагуудай маслопромуудай муугаар хүдэлмэрилһэн дээрэһээ республика дотор һү бэлэдхэлгын түсэб оройдоо 96,5 процент дүүргэгдэһэн байха юм. Зарим маслопромуудта һү, тоһо гутааһан, үриһэн баримтанууд үнгэрһэн жэлдэ гараһан байгаа.

Мүнөө 1950 ондо манай республикын аймаслопромуудай хүдэлмэрилэгшэдэй урда һүнэй зүйлһөө буйлуулагдадаг эдеэ хоолой ассортиментые олошоруулха ба шанарыень дээшэлүүлхэ зорилгонууд табигдана. Манайда сливочнэ, дабһатай ба дабһагүй, сахартай, шоколадна ба шарлуулһан тоһонуудые болбосоруулан гаргаха арга бии. Мүн гурба дүрбэн зүйлэй морожено хэгдэнэ. Тиихэдэ, һүнһөө айраг, тараг, творог гэхэ мэтые һайн шанартайгаар болбосоруулжа, худалдаа наймаанда элбэг ехээр гаргаха ябадал эригдэнэ.

Маслопромой инженернүүд ба техникүүд урдаа табигдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө эгээл энэ үедэ һү, тоһо тушаан абалгада ба болбосоруулгада зорюулагдаһан бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүдые дары дүүргэхэ зэргэтэй.

Аймаслопромуудай мэргэжэлтэд хадаа гансахан өөһэдынгөө хубита ажалые хараад байха бэшэ, харин колхозуудай һүнэй-товарна фермэнүүдэй хүдэлмэринүүдые зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэ саг үргэлжын бодото туһаламжануудые үзүүлжэ байха ёһотой. Энэ талаар Саянтын тоһоной заводой мастер нүхэр Муртосов үнгэрһэн жэлдэ һайшаалтай үүсхэл гаргааһэн. Харьяата колхозуудайнгаа фермэнүүдэй һаалишадта саг үргэлжын туһаламжа үзүүлжэ байһан дээрэһээнь, эндэ һү һаалгын хэмжээн 15—20 процентээр дээшэлһэн байна. Энэ үнэтэ үүсхэл бүхы аймагуудай маслопромуудаар дэмжэгдэхэ ёһотой.

И. Панов, Росглавмаслопромой Бурят-Монголой трестые эрхилэгшэ.

☆☆☆

Энээниие мэдэхэ гүт?

Корректофон

Абяанай ба үгэ хэлэлгын дутагдалнуудые аргалха аппарадые корректофон гэжэ нэрэлнэ. Эрүү хүн энэ аппарадые хэрэглээд байбал сэбэрээр, жэгдээр хэлэдэг болохо юм. Тиихэдэ, хүсэд һайнаар абяа гаргажа шададаггүй хоолойтой һаа (жэшээлхэдэ, бэеэ хүсэһэн эрэ хүн нариханаар, үхибүүн шэнгеэр дуугардаг байгаа һаа), корректофоной туһаламжаар шангаар, хүсэдөөр дуу гаража болоно.

Иимэ аппарадые советскэ мэргэжэлтэ, профессор И. Деражне гэгшэ бии болгоо. Корректофониие карман соогоо хээд ябахада таатай юм.

Корректофон албан тушаалайнгаа эрхэ байдалаар үгэ хэлэдэг хүнүүдтэ (лектор, диктор, артист ба бусад) туһатай байна. Тэдэнэрэй хоолойнь эсэхэеэ болидог юм.

Профессор Деражне ехэхэн амжалтатайгаар өөрынгөө аппарадые Москва, Киев, Харьков городуудта үнгэргэгдэһэн научна суглаанууд дээрэ харуулаа. СССР-эй элүүрые хамгаалгын Министерствын техническэ совет энэ конструкциие эгээл нарижуулагдаһан ба таарамжатай зохид гэжэ баталаа.

Энэ шэнэ корректофоной түрүүшын туршалгын сериие медицинскэ промышленность үйлэдбэрилэн гаргажа эхилээ.

«Залуу колхозник» журнал, № 2, 1950 он.

ВКП(б)-гэй Центральна Комитедтэ ба нүхэр Иосиф Виссарионович Сталинда Французска коммунистическэ партиин 12-дохи съездын эльгээһэн амаршалга

ПАРИЖ, апрелиин 4. (ТАСС). Французска компартиин 12-дохи съездын мүнөөдэрэй үглөөнэй заседани дээрэ ВКП(б)-гэй ЦК-дэ ба нүхэр Сталинда эльгээхэ телеграммын текст нэрьемэ альгаташалганууд ба «Интернационал» дуулалга доро баталагдаа:

«ВКП(б)-гэй Центральна Комитедтэ.

Нүхэр Сталинда.

Өөһэдынгөө национальна 12-дохи съездэ сугларһан французууд —коммунистнар Советскэ Союзай коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй халуун амаршалгые ехэхэн дэбжэлтэтэйгээр угтаһан байна. Большевистскэ партида, тэрээнэй Центральна Комитедтэ ба нүхэр Сталинда өөһэдынгөө дура талархалые элирхэйлхэ зуураа, тэдэнэр болбол түбхын түрүүндэ Советскэ Союзай арадуудай ба Армиин гаргаһан хүсэлэлгын ашаар французска территориин сүлөөлэгдэһэниие һанана. Советскэ Союзай коммунизм тээшэ дабшажа ябаа алхаса бүхэниинь, тэрэшэлэн Францида ба бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай, демократиин ба социализмын илаха илалта тээшэ алхаса мүн гэжэ тэдэнэр мэдэнэ.

Дай үүдхэгшэдэй хара хэрэгээ хэжэ байхадань, харин социализмын орон амгалан байдалай гэршэ ба найдабари болоно. Эгээл иимэһээ «Франциин арад Советскэ Союзда эсэргүүгээр хэзээшье, ябашье, байлдахагүй» гэһэн манай партиин Политбюрогой лозунг хэдэн олон миллион эрэгтэй эмэгтэй французуудай тангариг болоо.

Өөһэдычгөө 12-дохи съездые дайнда эсэргүү тэмсэлэй туг доро үнгэргэжэ байгаа французууд — коммунистнууд болбол большевистскэ партиин жэшээгээр, хэрэгүүдээ үгэнүүдтэеэ улам бүри нигтаар холбон зохилдуулхабди, тиихэ зууроа коммунизмын хэрэгтэ хэлбэришэгүй үнэн сэхэ байхабди гэжэ бэеэ уялгална. Коммунизмын хэрэгэй тон үнэн бата түшэг тулгууринь ВКП(б) ба Та өөрөө, хүндэтэ нүхэр Сталин, байнат.

Хүдэлмэришэн ангиин нэгэдэлые бэхижүүлхын, хүдэлмэришэдэй ба ажалша таряашадай хоорондохи холбоо барисаае бэхижүүлхын түлөө, ажалшадай ажабайдалай интересүүдые хамгаалха хэрэгтэ, Франциин национальна бэеэ даанхай байдалые һэргээн бодхоохо хэрэгтэ, эб найрамдалай, демократиин ба социализмын илалтые хангаха хэрэгтэ оронойнгоо демократическа бүхы хүсэнүүдые нэгэдхэн элсүүлхын түлөө бидэнэр тэмсэнэбди, саашадаашье тэмсэхэбди.

Вьетнамда боложо байгаа империалистическэ дайниие үгы хэхын түлөө тэмсэлээ зоригтойгоор үргэлжэлүүлхэ хүсэлтэй байһанаа үшөө дахин баталнабди. Американска империалистнарта алба хэжэ байдаг боннско марионеткэнүүдтэ эсэргүү Германска Демократическа республикые бидэнэр эдэбхитэйгээр дэмжэхэбди. Тус республика хадаа «Европодо шэнэ дайнай болохо эрхэ нүхэсэлнүүдые зайлуулагша» нэгэдэмэл демократическа ба эб найрамдалда дуратай Германиие байгуулгын фундамент табижа байна.

Бидэнэр энэ дэмжэлгээрээ Франциин национальна интересүүдтэшье, пролетарска интернационализмдашье үнэн сэхэ байһанаа элирхэйлхэбди.

Хүндэтэ нүхэр Сталин, Ленинтэй хамта Танай байгуулһан Советскэ Союзай алдарта коммунистическэ партиин түүхын һургажа байдагай ёһоор, партиие бэхижүүлгэ ба хүгжөөлгэ хадаа амжалта туйлалгын эрхэ нүхэсэл мүн. Манай партиие саашадаашье Ленинско-Сталинска парти шэнгеэр Морис Торезэй хүтэлбэри доро байгуулхабди гэжэ бэеэ уялгалнабди

Нүхэр Сталин, Таниие СССР-эй Верховно Советтэ һаяхан нэгэн һаналаар һунгаһан, мүн тэрэшэлэн большевигүүдэй хүтэлбэрилэгшэдые һунгаһан ябадал хадаа эб найрамдалай томо ехэ илалта мүн байһан тула Францида ба бүхы дэлхэй дээрэ амаршалагдаһан байна. Советскэ Союзай жэшээ, тэрээнэй оршон мандажа байлга хадаа дай үүдхэгшэдые туйлай ехээр айлган һүрдүүлнэ, тиихэтэеэ хамта дай үүдхэгшэдэй агрессиин гэмтэ түсэбые эбдэжэ шадаха байһандаа этигэхэ этигэл бидэндэ түрүүлнэ. Советскэ Союзай оршон мандажа байлга хадаа сүлөөрхэ байһандаа этигэхэ этигэл бидэндэ түрүүлнэ.

СССР-эй большевистскэ парти ба тэрээнэй Центральна Комитет мандаха болтогой!

Арадуудые сүлөөлэлгын ба ажалые сүлөөлэлгын агууехэ хэрэгые — коммунизмын агууехэ хэрэгые бэелүүлжэ байдаг, социализмын манай багша агууехэ нүхэр Сталин мандаха болтогой!»

Англида эб найрамдал хамгаалха кампани

ЛОНДОН, апрелиин 3. (ТАСС). Английска коммунистическэ партиин гүйсэдхэхэ комитет мэдүүлгэ толилбо. Тэрээн соогоо эб найрамдалай тала барипшадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй Саг үргэлжын комитедэй Стокгольмско сессиин шиидхэбэринүүдэй үндэһэ һуури дээрэ эб найрамдал хамгаалха национальна кампаниие эхилхэ гэһэн эб найрамдал хамгаалалтын английска комитедэй шухала шиидхэбэриие амаршална.

Коммунистическэ парти хадаа эб найрамдал хамгаалха нютагай комитедүүдтэй али болохоор ханилсаатай байхые, предприятинууд ба районуудта тиимэ комитедүүдые байгуулха ба парламентда үгтэхэ петицидэ олон миллион хүнүүдэй гар табилгые эмхидхэхэ кампанида туһалхые компартиин бүхы гэшүүд ба тэрэнэй тала барипшадые уряална. Энэ петици болбол ямар нэгэн атомна зэбсэгые хорихо, агуухэ державануудай хоорондохи хэлсээнэй ёһоор зэбсэгжэлгые хороохо ба атомна зэбсэгые түрүүшээр хэрэглэһэн правительствые сэрэгэй гэмтэн гэжэ соносхохые уряална.

Норвегидэ юумэнэй сэнгүүд эрид дээшэлнэ

ОСЛО, апрелиин 3. (ТАСС). Правительствын захиралтаар Норвегидэ апрелиин 3-һаа эхилээд, эдеэ хоолой сэнгүүд дахин шэнээр дээшэлүүлэгдэбэ. Тоһоной сэн 23 процент, маргаринай—125 процент, сагаан гурилай 58 процент, хара гурилай—75 процент, кофе—100 процент, янза бүриин крупануудай сэнгүүд 33-һаа 68 процент хүрэтэр дээшэлбэ.

Баруун Германида английска сэрэгүүдэй маневрнууд

БЕРЛИН, апрелиин 5. (ТАСС). АДН агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Люнебургска талада (Германиие эзэмдэлгын английска зоно) английска сэрэгүүдэй маневрнуудай болоһон ушарһаа хүн зондо ехэ хохидол үзүүлэгдэбэ.

Артиллерийскэ буудалга эрхилһэн английска комендантын захиралтаар 5 деревнинүүдэй хүн зон зайлуулагдаха ёһотой. Английска эзэмдэлгын ноёдой энэ захиралта хүн зоной дунда ехэ зэбүүрхэл үүсхэбэ.

Английска сэрэгэй алба хэгшэдэй хэлэһэн ёһоор, Люнебургска талада сэрэгэй ехэ соединенинүүд сугларaa.

Грецидэхи американска посол Грэйдиин бэшэг

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 1. (ТАСС). Ассошиэйтед пресс агентствын афинска корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, Грецидэхи американска посол Грэйди Грециин премьер-министр Венизелосто эрид шэрүүн бэшэг эльгээбэ. Афинадахи политическэ кругууд хадаа тушаалһаа гарахые, үгы гэбэл өөрынгөө правительствын базa үргэдхэхые Холбоото Штадуудай зүгһөө премьер-министр Венизелосто дурадхаһан ябадал мүн гэжэ энэ бэшэгые сэгнэнэ. Бэшэг хадаа ехээр зонхилогдоһон засаг, хэтэрхы олон министерствонүүд, хэмжээгүй ехэ гаргашанууд, социальна тэдхэмжын талаар зохихо программагүй байгаа тушаа грецескэ правительствода заана.

ЭРХИМ АНГУУШАН

Дэлхэй дээрэ суутай Байгал далайн эгээл баян, эгээл гоё һайхан булан—Чивыркуйска тохой. Тэндэ Байгал соо амидардаг загаһанай олонхинь хабартаа үзэгдэдэг. Буртаг шэрэнги, үдхэн ой модод энэ тохойн эрьеһээ эхилэн үндэр эрид орьёлнууд өөдэ абирна. Хара баабгай, буга, хандагай мэтын «томоотонһоо» эхилээд элдэб ан амитад тэндэ олоороо үдэнэ.

Апрель һарын дулаахан игаабари үдэр тэндэхи модод соогуур һэмээхэн алхална гэлэйт. Хүл дороһоотнай шахуу хэрмэн тэрьедэн, нүүлэ дамжаад гүйшэнэ. Урда хойнотнай түрэл бүриин шубуухайнууд дуугаралдан, ойн «хүгжэмэй ансамбльда» хубитаяа оруулнад. Орой дээрээ бүлэг гэшүүһэтэй, 10-аад метр ута сэлмэгэр модон өөдэ нэгэ хара юумэн дүүлин гарашнa ха. Энэниие та булган гэжэ танинат.

Дам саашаа ой руу орохо бүридэтнай мододшье үдхэржэ, амитадшье элбэгжэхэ. Гэнтэ айхабтар ехэ нэерээн боложо, хүндэхэн хүлтэй амитан гүйшхэдэл гэнэ. Уданшьегүй та баабгайн халуухан мүр обёорнот...

Эдэ бүгэдые хэнһээшье үлүүгээр, хэнһээшье хүсэдөөр мэдэдэг Егор Андреянович Шелковников энэ тохойн эрьедэ ажаһуудаг. Жэлэй дүрбэн сагта баян элбэг олзые Эхэ орондоо тэрэ хүн үгэдэг юм.

...Нэгэтэ, нэгэ баабгай Байгалай эрьеэр ябадаг болоо. Тэрэниие гэнэдхээхын түлөө Егор Андреянович шубуу шонхор алаад нэгэл газарта хэдэн дахин хаяа. Баабгай тэдэниие үдэр бүри эдижэ амташаад, ходо ерэдэг болоо. Баабгайе гэтэжэ һууһан Шелковников мэргэнээр буудажа алаа һэн... Буу һүргэжэ эхилһэн 14 наһанһаа хойшо энэ хүн 96 баабгай, хэдэн зуун булга алаа. Тиихэдэ, алаһан бусад олон үнэтэ ангуудайнгаа тоое өөрөөшье мартажархинхай юм.

Энэ хүн хадаа республикын эрхим ангуушан нүхэр Егор Андреянович Шелковников. Тэрэниие дээрэ толилогдоһон зураг дээрэ харанат. Нүхэр Шелковниковой шадабари дүршэл угааехэ юм...

Д. Гунзынов,

М. Минеев.

Шивокта—тайгын овёс

Бүтүү тайгын гүнд эбүлэг хасуури модоной оёрооо 12—15 сантиметр утатай үзэмжэгүйхэн нараһан үбһэд ургадаг. Энэ үбһые нютаг бүхэндэ ондо ондоогоор нэрэлдэг байха юм. Зарим газарта «шивокта» гэдэг. Тиихэдэ ондоо тээнь «сувокта» гэлсэдэг байна. Энэ ургамал Баунтын ба Хойто-Байгалай аймагуудта илангаяа элитэ болонхой. Нараһан үбһэнүүдэй дунда малай тэжээлдэ ехэ хоротой ургамалнууд бии юм. Гэбэшье, шивокта хадаа тэжээлэйнгээ шэмэтэ шэнжэ шанараар бусад нараһан үбһэдһөө нилээд илгарна.

Харин зунай дулаанда энэ үбһэн малай эдихэдэ хоротойшье байжа магад. Гэбэшье, үсөөн байдаг дээрэһээ бусад ургамалнуудта булигдажа, тэрэнэй хорониинь мэдэгдэдэггүй. Уларилай хүйтэржэ, ойн соорхойнуудта ургадаг үбһэдэй хагдаран хумирхада, шивокта үбһэн харабтар ногоон үнгэтэй болодог. Энэ үедөө шивокта үбһэн буга турагай амтата эдеэлсэ болложо үгэдэг байна. Буга турагүүд һара соо отондо ябажа турагай найнгаа һүүлээр хүсэ шадал түргэн саг соо һэргээхэ амтата жээл хэрэглэдэг байха юм. тэдэнэр шивокта үбһэ эдижэ галдаг. Хандагай мэтын түрүү ангууд болон бусад энэ үбһэ дуратайтаар эдидэг юм.

Мүн шивокта үбһэн намар лэй үедэ ехэнхидээ моридой эдидэ ехэ шэмэтэй байдаг.

Хойто-Байгалай ангуушад шивокта үбһөөр элбэг газарта ходоо моридтоо эдюулхэ үбһэ овес хэрэглэдэггүй юм. Агнуурай газарта ерэһээр моридоо бижархихадань, тэдэнь тиигэ эдеэлсэтэй газарһаа зайлажа ошодоггүй, тэндээ байралдан улам бүри таргалдаг байна. Тэндэхи нютагай зон: «Шивокта хадаа тайгын овес гээшэ» —гэжэ дэмы хэлсээгүй.

А. Танцырев.

Харюусалгата редактор Д. Д. ЛУБСАНОВ.

Автоажахынуудай, предприятинууд ба эмхи зургаануудай бүхы хүтэлбэрилэгшэдтэ, автомототранспортын эздтэ

БМАССР-эй МГБ-гэй Милициин Управлениин Госавтоинспекци хадаа 1950 оной майн 5-һаа июниин 15 хүрэтэр республикын автомототранспортые ээлжээтэ (хахад жэлэй) техническэ харалга хэгдэхэ тухай мэдээсэнэ.

Автомобильнууд, резинэн мөөритэй тягачнууд, прицепүүд ба хахад прицепүүд техническэ харалгада хабаадуулагдаха.

Харалгые хэхын тула:

а). Автотранспортые техническэ зохихо байдалдань оруулха ба ... вые шэрдэхэ.

б). Техническэ харалгада хабаадуулагдаха автомобиль ба тягач бүхэнэй түлөө 5 түхэригөөр . мотоцикл, прицеп ба хахад прицеп бүхэнэй түлөө 3 түхэригөөр бодожо, Госбюджедэй счедто (§ 12, раздел 7) Госбанкда мүнгэ оруулха.

в). Заводһоо гараһан үдэрһөө хойшо ба капитальна һүүлшын засабари хэһэн үдэрһөө хойшо хэды километр ябаһан тухай заажа, автотранспортын список хэхэ.

Автотранспортын список, Госбанкда мүнгэ түлэһэн тухай квитанци ба техническэ паспортнуудые — харалга хэжэ байһан БМАССР-эй МГБ-гэй УМ-эй Госавтоинспекциин сотруднигта харуулха.

г). Улан-Удэ городой райондо ба город шадар һуудаг гражданин өөһэдын мотоциклнууд ба автомашинануудтай байгаа һаа, 1950 оной майн 5-һаа июниин 1 хүрэтэр Ленинэй улицын 12-то байдаг Госавтоинспекциин харалгын пунктда асаржа харуулха.

Автоажахынуудта автомототранспортын техническэ харалта хэхэ ... зор дахин мэдээсэгдэхэ болоно.

Дээрэ дурсагдаһан эрилтэнүүдые болзор соонь дүүргээгүй байһан гэмтэ нюурнууд, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1936 оной ... 3-най № 1182 тогтоолой үндэһөөр захиргаанай харюусалгада хабаадуулагдаха, 300 түхэриг хүрэтэр яла түлэхэ болоно.

БМАССР-эй МГБ-гэй Милициин Управлениин Госавтоинспекци.

РЕДАКЦИИН АДРЕС: Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Унэн). ТЕЛЕФОНУУД: отв. редактора—23; АТС—1-80, зам. отв. редактора—7-85; отв. секретаря 3-23; отделов партийной и комсомольской жизни, культуры и быта—4-52; пропаганды и агитации—7-85; сельского хозяйства, промышленности и транспорта—6-84; переводов—3-23; писем трудящихся и информации—6-84 (2 зв.); об'явлений 2-64 (2 зв.); Для междугородных переговоров—16.

Н—02272. Типография Управления полиграфии, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000